

Zeitschrift: Museum Helveticum : schweizerische Zeitschrift für klassische Altertumswissenschaft = Revue suisse pour l'étude de l'antiquité classique = Rivista svizzera di filologia classica

Herausgeber: Schweizerische Vereinigung für Altertumswissenschaft

Band: 16 (1959)

Heft: 2

Artikel: Un recueil de diatribes cyniques : Pap. Genev. inv. 271

Autor: Martin, Victor

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-16041>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 01.04.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Un recueil de diatribes cyniques**Pap. Genev. inv. 271***Par Victor Martin, Genève*

Le papyrus publié ci-après, au moment de son acquisition au Caire en 1950 pour le compte de la Bibliothèque publique et universitaire de Genève, se présentait sous la forme d'un lot considérable de fragments en vrac de toutes dimensions. Sur ce total environ cent vingt cinq ont pu être remis en place. Il en reste un peu plus d'une vingtaine qu'il n'a pas été possible de localiser. Ils sont en général très petits. Nous les donnons ici à la suite du texte. La couleur du papyrus a considérablement foncé en certains endroits, au point de rendre difficile le déchiffrement de l'écriture, mais la photographie sur plaques infra-rouges a donné des résultats surprenants et permis la lecture de fragments qui paraissaient à première vue inutilisables.

Pour tout le travail de reconstitution, j'ai eu comme collaborateur mon élève, M. Pierre Juillard, lic. litt., à la patience et à l'habileté duquel je tiens à rendre ici hommage. Par la suite s'est jointe à notre équipe Mlle P. Photiadès MA (Oxon.) dont la collaboration, surtout du côté philologique, pour la reconstitution des parties manquantes, a été également efficace. C'est à elle qu'est dû l'index des mots du papyrus. Cette édition se présente donc comme une œuvre collective.

Le rapprochement de ces nombreux fragments, facilité dans une certaine mesure par l'affinité du texte avec certains ouvrages déjà connus, comme on va le voir, a fourni une suite de quinze colonnes dans un état de conservation très inégal. Elles se succédaient sur un rouleau de grande dimension, sa hauteur atteignant 34 cm. Les colonnes d'écriture, étroites et penchées vers la droite, ont 24-24,5 cm de haut. La largeur d'une colonne, y compris l'espace qui la sépare de la suivante, est de 8 cm. Le nombre des lignes varie de 52 à 57 (XIV) par colonne. La marge supérieure est de 4,7 cm, l'inférieure de 5,5 cm.

L'écriture est une petite capitale assez élégante de type plutôt ancien. Le milieu du IIe siècle de notre ère nous paraît, pour sa date, la limite supérieure, et une date plus élevée n'est pas exclue. Toute ponctuation fait défaut. Les seuls signes accessoires consistent en deux *παράγραφοι* col. IV 15, 19 et en crochets de remplissage à la fin de certaines lignes. Au bas des colonnes VI et XIV se lisent, apparemment, des chiffres dont la signification est obscure. Il ne peut être question du numérotage des colonnes, toujours placé au sommet. S'agirait-il d'indications concernant le calcul du nombre des lignes ?

D'une manière générale, il s'agit d'un manuscrit d'exécution soignée, sans être luxueuse.

Le déchiffrement révéla que la partie qui nous en a été conservée comprenait deux ouvrages différents. Les col. I–VIII contiennent le récit d'un entretien d'Alexandre le Grand avec le sage indien Dandamis. On sait qu'un récit de ce genre fait partie de l'écrit intitulé *Περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν καὶ τῶν Βραχμάνων*, attribué à Palladius, évêque d'Hélénopolis en Asie mineure, que l'auteur de la recension A du Roman d'Alexandre dit Pseudo-Callisthène a intercalé brutalement dans le contexte de ce dernier ouvrage au liv. III dont il constitue, dans l'édition de C. Müller (Paris, Didot, 1846), les chapitres 7–16. Le caractère artificiel de l'insertion est évident; les derniers mots du ch. 6 dans A *οὕτως εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἀπεχώρει* se rattachent exactement, par dessus le texte intercalé, au début du ch. 17 *καὶ γράφει ἐπιστολὴν Ἀριστοτέλει*, cf. G. Kroll, *Historia Alex. magni* I, pp. V et 106.

Il apparaît ainsi clairement que l'ouvrage attribué à Palladius est une composition indépendante existant pour elle-même à part du Pseudo-Callisthène, fait confirmé par l'existence de manuscrits de cet opuscule dans plusieurs bibliothèques. Des recherches systématiques en augmenteraient sans doute le nombre, car l'ouvrage paraît avoir joui d'une assez grande popularité¹. Il a été édité pour la première fois par Joachim Camerarius dans son *Libellus gnomologicus*, puis par Ed. Bisse d'après un ms. conservé à Londres (v. ci-après p. 127).

Ce n'est pas une composition d'une seule venue constituant un tout organique. L'auteur commence par un exorde adressé au personnage auquel il dédie son ouvrage. Il a, dit-il, conçu le projet audacieux d'écrire sur les mœurs des Brahmanes de l'Inde, non qu'il les ait approchés lui-même, car il n'a pas voyagé au delà de l'Éthiopie, mais d'après ce qu'il a appris de visiteurs de la contrée où ils habitent, notamment d'un *Θηβαῖος σχολαστικός* dont il rapporte les aventures, puis viennent des indications concernant le pays des Brahmanes, leur régime de vie, l'organisation de leur communauté, la faune dont ils sont entourés. Ceci fait, il annonce qu'il va ajouter à son exposé des extraits des historiens d'Alexandre. Ces développements occupent les ch. 7–10 de Müller. Puis, sans transition, d'une manière abrupte, commence le récit des relations d'Alexandre avec Dandamis et les Brahmanes.

Le début (ch. 11 de Müller) se donne pour une déclaration de Dandamis concernant les affaires des Macédoniens: *Δάνδαμις ... ἔφη*. Après une courte exposition de la carrière du conquérant et de ses prétentions, sont rapportées, à la première personne, une invocation qu'il adresse à la Sagesse, mère de la prudence, et l'expression de son désir de connaître les Brahmanes dont la renommée de sagesse est venue jusqu'à lui par l'intermédiaire de Calanos, l'un des leurs qui s'est attaché à lui.

Il est peu probable que nous ayons là ce morceau dans sa forme originale et que

¹ Cette introduction était déjà rédigée quand Mlle Photiadès a découvert à Venise un intéressant manuscrit du XIe siècle contenant, à la suite de l'Histoire Lausiaque de Palladius, l'entretien d'Alexandre avec Dandamis. Ce manuscrit appartient à l'Institut byzantin de Venise et ne porte pas de cote. Dans les références marginales qui accompagnent le texte de notre papyrus, il est désigné par la lettre D.

le nom de Dandamis y figurât. On pensera plutôt que, dans celle-ci, il s'agissait seulement d'une courte introduction narrative à la conversation ultérieure du roi de Macédoine et du chef des Brahmanes, symboles respectifs de deux conceptions contradictoires de la vie. Le morceau suivant, juxtaposé sans transition aucune, est un discours des Brahmanes adressé à Alexandre (ch. 12 de Müller auquel il faut ajouter le premier alinéa du ch. 13). Le roi a donc dû mettre à exécution son projet, exprimé dans la dernière partie du morceau précédent, de visiter ces sages. La version originale devait donc contenir un paragraphe racontant l'arrivée du roi auprès d'eux et le début de leur conversation, car ce long morceau se présente comme une réponse à des propos du roi. Les Brahmanes commencent, après avoir pris acte de l'aspiration d'Alexandre à la sagesse, par déclarer que Calanos est un renégat, indigne de les représenter. Ils exposent alors tout au long leurs principes ascétiques, antithèse des mœurs macédoniennes, pour revenir à la fin sur l'indignité de Calanos, puis ils mentionnent Dandamis, qu'on montre au roi couché à distance. Celui-ci envoie alors un de ses familiers, Onésicrite, pour prier le sage de venir ou s'informer si c'est lui, Alexandre, qui doit aller le trouver. L'envoyé d'Alexandre reçoit une réponse peu encourageante. Malgré la menace de mort qu'Onésicrite a cru devoir prononcer, Dandamis refuse de se déranger. Si le roi a besoin de lui, qu'il vienne. Ce préambule remplit donc les ch. 11-13 de Müller².

De 14 à 16 s'étend l'entretien proprement dit du conquérant avec l'ascète; il constitue l'essentiel de l'ouvrage et en révèle l'inspiration. C'est peu après le début de cette conversation que commence notre papyrus. Ses premières lignes coïncident avec la première colonne de la p. 112 de l'édition de Müller. La question se pose de savoir comment commençait le récit de l'entrevue d'Alexandre et de Dandamis dans le papyrus. Il est évident que l'équivalent des ch. 7-10 de Müller ne pouvait en faire partie; la chronologie s'y oppose. Par contre, les ch. 11-13 qui se présentent comme l'introduction de la conversation proprement dite du roi et du Brahmane se rattachent organiquement, sinon dans leur rédaction actuelle, du moins par leur contenu, à ce qui suit. Ils devaient donc, sous une forme peut-être plus appropriée et probablement abrégée, précéder, dans le rouleau intact, le début de ce qui nous en est parvenu. L'épisode formait un tout qui a dû exister et circuler de façon autonome avant d'être inclus dans l'écrit dit de Palladius et de trouver place ensuite, comme partie de celui-ci, dans la version A du Roman d'Alexandre et, partiellement, dans la version C³.

Le texte fourni par le papyrus représente donc une version de cet épisode plus proche de l'original, quel qu'il fût, que la rédaction du Pseudo-Callisthène. Les références marginales à ce dernier, d'après les pages de l'édition de Müller, per-

² Dans la version C du Pseudo-Callisthène ces deux chapitres s'enchaînent directement à la fin du ch. 6, alors que 7-12 n'y figurent pas.

³ Le manuscrit de l'Institut byzantin de Venise signalé p. 78 n. 1 ne contient en effet que le dialogue d'Alexandre et Dandamis, précédé par celui d'Onésicrite avec ce dernier, et l'entrevue avec les dix Brahmanes. L'échange de messages entre Alexandre et Dandamis ainsi que le mémoire précédé par la dédicace à Palladius ne s'y trouvent pas encore.

mettront au lecteur de constater et d'apprécier les modifications que le texte a subi entre les dates respectives du papyrus et de la rédaction figurant dans le ms. A du Pseudo-Callisthène. On trouvera du reste cette question traitée dans l'étude publiée ci-après de Mlle Photiadès.

Comme la date que l'écriture permet d'attribuer à notre papyrus le fait prévoir, on n'y trouve nulle influence chrétienne. Celle-ci par contre se trahit nettement dans la rédaction insérée dans le Pseudo-Callisthène ainsi que dans la traduction latine attribuée à St-Ambroise mais qui est sans doute l'œuvre d'un homonyme. Cette traduction d'ailleurs, comme les références qui accompagnent le texte du papyrus publié ci-après permettent de le constater, n'a pas été faite d'après un original conforme en tout à la version conservée dans les mss. A etc. du Pseudo-Callisthène, mais d'après une rédaction intermédiaire entre celle-ci et notre papyrus (v. ci-après p. 130s.).

L'auteur du préambule de l'écrit attribué à Palladius, par contre, est un chrétien. Il parle d'un évêque d'Adoulis, ch. 7, et du martyr de Pierre et Paul sous Néron (ch. X). S'il se confond bien avec Palladius, évêque d'Hélénopolis, il aurait vécu au IV^s. Les termes dans lesquels il s'adresse à son interlocuteur trahissent en tout cas un homme de cette époque, cf. à la fin du ch. X *πονημάτιον ἀπέστειλα τῆ ἀνδρεία τῆς σῆς καλοκάγαθίας*.

Toutefois la seconde partie de son exposé, qu'il dit emprunté aux historiens d'Alexandre, ne pouvait, sous sa forme originale, et pour cause, contenir la moindre trace de christianisme. Si on y en découvre, il ne peut s'agir que de modifications postérieures. Les ouvrages de cette espèce, circulant sans nom d'auteur et dépourvus de protection érudite, se prêtaient à toutes les adaptations destinées à les accommoder aux goûts et aux besoins des époques successives. C'est aussi ce qui fait l'intérêt d'en posséder plusieurs rédactions de dates différentes suffisamment éloignées les unes des autres.

La colonne VIII où prend fin le récit de l'entretien d'Alexandre avec Dandamis est très incomplète; sa partie inférieure a complètement disparu de sorte que nous ne pouvons pas savoir si, comme il est fort possible, le copiste avait laissée vide la fin de la colonne et, selon l'usage, inscrit là un titre.

Avec la colonne IX commence un autre écrit dont le sujet et la forme, sinon l'esprit, sont sans rapport avec celui qui précède. Il s'agit de la VIIe lettre du Pseudo-Héraclite (Hercher, *Epistolographi graeci*, Didot, Paris 1873, pp. 283ss.).

Le texte de celle-ci se poursuit jusqu'à la l. 31 de la colonne XII sans s'éloigner beaucoup de la tradition. A cet endroit le papyrus est très imparfaitement conservé, cependant ce qui en reste suffit à montrer que la lettre se prolonge bien au delà du point où elle s'arrête dans les mss. qui nous l'ont conservée. Il n'y a pas trace, après la l. 31, de solution de continuité, et les derniers mots après *κατέχευθε* ne sont pas ceux qu'on lit à la fin de la lettre telle qu'elle figure dans le recueil d'Hercher. Il est donc clair que celle-ci a été amputée de toute une suite dont le papyrus révèle pour la première fois l'existence.

L'auteur, sur le même ton que précédemment, continue à y vitupérer ses compatriotes, c'est-à-dire, en réalité, l'humanité en général. Il compare au comportement des animaux celui des humains, au désavantage de ceux-ci (XII 32-54), thème auquel il revient après une courte allusion à la folie des hommes qui préfèrent au spectacle du cosmos celui des décors de théâtre (XIII 1-9). Le recours à la zoologie sert d'argument à une exhortation à la concorde et à la vertu dont les animaux donneraient l'exemple alors que les hommes ne cessent de s'entredéchirer (XIII 10-XIV). Ce sont eux qui donnent le spectacle de la bestialité. Cette affirmation permet à l'auteur de passer, assez abruptement il est vrai, à une attaque contre les poètes et en particulier Homère dans les poèmes duquel il prétend trouver la glorification de femmes de vertu douteuse et de héros succombant à l'attrait féminin (XIII 13-XIV). Nous ne pouvons savoir si ce sujet se poursuivait dans la XVe col. dont il ne reste que quelques lettres du commencement des lignes. Toutefois l'exclamation ὦ Συβαρ[εῖται] (XV 36, cf. 44) laisse entrevoir que l'auteur s'y déchaînait contre le luxe et le raffinement des mœurs. L'expression est sans doute ici métaphorique; les Ephésiens sont assimilés aux Sybarites en raison de leur genre de vie.

La diatribe n'est pas à son terme à la fin de la col. XV; elle pouvait encore se prolonger. Le papyrus toutefois nous apprend que, dans la tradition, le lettre en question a été amputée d'au moins une moitié. Quant à savoir si cette amputation est due à un accident survenu dans la transmission ou si elle a été opérée volontairement pour une raison déterminée, il nous est impossible de nous prononcer là-dessus.

La similitude des thèmes dans les deux ouvrages est évidente. Le cadre diffère de l'un à l'autre mais l'inspiration est identique. Les sophistications d'une civilisation corrompue sont condamnées et doivent être éliminées par un retour radical à la nature, notamment sous la forme du végétarisme, du nudisme et de l'imitation des animaux. La même analogie s'étend au style, Dandamis et Héraclite usent du même langage bref, elliptique et aphoristique qui est celui de la diatribe. Les spécimens originaux de ce genre de littérature sont assez rares pour que nous soyons heureux d'en posséder un grâce à notre papyrus.

Traduction de l'Appendice à la lettre de ps. Héraclite (col. XIII-XV)

N'est-ce pas là avoir l'esprit mutilé? Eblouis par le décor des théâtres, vous méprisez le décor des astres: Le premier est paré d'ornements inanimés, le ciel, lui, l'est de dieux. Observez le soleil, donnant la vie à l'âme. Dès lors, que ce décor ne vous échappe pas à ce point. Dénombrez aussi les parcours des astres. On vous dit de vous accorder: ne vous disputez pas. On vous dit: «Eduquez-vous, ne commettez pas de fautes. La loi menace. Gare à la punition. Proposez-vous le prix de la vertu, rivalisez (dans ce but).»

Les lions ne massacrent pas les lions; les loups n'empoisonnent pas les loups; les chevaux ne conspirent pas contre les chevaux; les éléphants ne s'approprient

pas les acropoles pour les détruire. Mais ces animaux, même quand ils séjournent avec nous, s'apprivoisent. Les hommes eux, deviennent sauvages au contact des hommes. On a vu des frères égorger leurs frères pour accomplir une vengeance, des pères empoisonner leurs enfants, des fils légitimes couper la tête à leurs parents, des femmes se séparer de leurs maris, des époux en secret tuer leur femmes après l'étreinte, aussi brutaux qu'impies. Ils ont rendu suspects de vices (des innocents, de sorte que l'homme injuste paraît agir selon la justice) ... C'est ce dont sont exempts les animaux privés de raison. Les éléphants ne sont pas cupides, les lions ne thésaurisent pas l'argent, les bœufs n'apprêtent pas des pâtisseries, ni des gâteaux miellés, les taureaux ne s'habillent pas de tissus milésiens. Ils n'ont pas de vêtement national; ils ne s'aident pas à porter des fardeaux, ils ne réduisent pas en servitude leurs semblables, à la façon des hommes!

Les uns vivent dans des trous, les autres dans des cavernes, d'autres dans des cachettes, d'autres dans des plaines, et d'autres encore dans l'eau, d'autres dans l'air, aucun ne vit à l'extérieur quand un local leur est donné. Quand une autre expérience s'ajoute, nous les voyons, portant une couverture de fourrure épaisse, ne souffrant ni du froid ni du gel. Ils ont reçu une carapace comme défense, sous forme d'excroissance, et pour subsistance des pâturages dans les montagnes et dans les plaines, et des courants abondants de sources et de lacs. C'est pourquoi ils vivent exempts de complot, sans avoir fait l'expérience de massacres, sauf par l'entremise des hommes.

D'autre part, l'être de nature paisible se comporte de manière bestiale. Ils brandissent leurs épées contre leurs pères, leurs mères, leurs enfants, leurs frères, leurs amis, leurs concitoyens, contre la solitude, contre la foule, contre les animaux innocents; et contre les êtres d'autres races. Rassasiez-vous une fois d'injustice, afin que je maîtrise mon rire, ou que je me moque des poètes. De toute façon, je les déteste, les Homère et les Hésiode et les Archiloque. Homère prie la Muse de lui chanter la colère d'Achille, comme si cela intéressait les dieux, de chanter les souffrances des hommes! Il n'eut pas honte de faire une prière à une vierge à la faveur d'une courtisane. Ma sagesse en aurait rougi, étant supérieure à celle d'Homère. Il était amoureux des femmes, et selon ce qu'il éprouvait lui-même, il ornait les héros avec la parure des poésies, en les déparant. Il fit tuer Ajax, à cause d'une femme, il fit tuer Agamemnon à cause de la même Cassandre, dans sa maison, les jeunes gens d'Ithaque à cause de Pénélope, ceux d'Ilion à cause d'Hélène! C'est toujours à cause des femmes qu'il insulte la Grèce, et il est admiré pour ses fautes. L'Iliade et l'Odyssée, ces deux chefs-d'œuvre, constituent les aventures de deux femmes, dont l'une avait été ravie et l'autre désirait l'être. Celle qui avait été ravie semble avoir recherché un héros. L'autre, s'il n'avait pas été sur le chemin du retour, se serait promise en mariage durant tous les dix ans. Celui qui ne veut pas une chose cesse rapidement. L'atermoiement est une confusion de jugement. Ulysse a guerroyé à Ilion durant dix ans. Presque autant de temps, dans l'Odyssée, il fait la cour à des femmes, chez Calypso pendant sept ans, et auprès de Circé

pendant un an. Ensuite, par satiété, il désirait Pénélope. Arété était plus sage que lui, car il serait aussi resté auprès d'elle. Je ne trouve pas qu'Ulysse le sage fasse autre chose que manger et courtiser les femmes. Durant tout le temps qu'il erre, il n'agit pas, mais il subit. C'est plutôt l'âme d'Homère qui est disposée au crime, car c'est elle, et Ulysse le charlatan, et Agamemnon le dévorateur des peuples ...

Col. I

1	σομεν. ἴσην σοι ἔχω γῆν καὶ	ps.Call. 112	A 1		
	πᾶς ἀνθρωπο[υ]ς, κἄν ποταμοὺς			}	8 D I 19
	κτῆσι πάντας, ἴσον ἐμοὶ πίνεις.				
	καὶ οὐκ ἀγωνιῶ, οὐδὲ τραυμα-			}	4
5	τίζομαι, οὐδὲ πόλεις κατασκά-				
	πτω. καὶ ἴσην σοι ἔχω γῆν, καὶ ὕ-				
	δωρ, καὶ πάντα ἔχω. οὐδὲν ἐπι-				6
	θυμῶ· τοῦτο παρ' ἐμοῦ μάθε σο-				9 D I 20
	φόν· μηδὲν θέλε καὶ σὸν πᾶν·				10, 11 Ambr. A 2, 3
10	ἐπιθυμία μήτηρ ἐστὶ πενίας,				11
	κακῶι φαρμάκωι [θ]εραπευ-				12
	ομένη λύπη. πλουτήσεις ὡς				15
	ἐγώ, ἐάν μοι προσέχ[η]ς, κ]τή-				16
	ση τὰ ἐμὰ ἀγαθὰ. θεὸς μο[ι] φίλος·				17, 18 16
15	τούτου τοῖς ἔργοις ὀμειλῶ· κα-				
	κῶν ἀνθρώπων οὐκ ἀκούω.				20 12
	οὐρανός μοι στέγη, γῆ πᾶσα				
	στρώμα, ποταμοὶ πάντες διά-				21, 22 13
	κονοὶ, ὕλαι τράπεζα. οὐκ ἐσθί-				21
20	ω σάρκας ὡ[ς] λέοντες, οὐ γίνο-				22, 23 15
	μαι τάφος [νε]κρῶν θηρίων,				24
	οὐ σήπεται[ι ἐν] ἐμοὶ ζῶιον.				23
	γῆ μοι καρπ[ὸν] φέρει, ὡς μήτηρ				25, 26
	γάλα· οὔτε μ[ητρ]ὸς αἷμα ἔπιον,			}	110 B 7, 8
	οὔτε ζῶιον [ἔφαγο]ν, ἢ φύσις ἂ δί-				
25	δωσι. ζητεῖς [δ' ἐγ]ὼ οἶδα σοφόν.				A 26, B 1 18, 19, B 1
	ὡς βλέπεις, ὡ[ς] γέ]γονα ζῶ, ὡς				112 B 2
28	ἐτέχ]θην· ἂ θε[ὸς ποι]εῖ ἐ[πίστα-				2, 4
1. 2, 3	ps. Call. 112 A 8	καὶ ὅταν νικήσης τοὺς πάντας, καὶ πᾶσαν κτῆση τὴν οἰκου-			
		μένην, τοσαύτην γῆν καθέξεις μόνην, ὅσην ἐγὼ ἀνακείμενος			
		ἢ σὺ καθήμενος.			
3	Inst. Byz. D. I 19	ἴσον ἐμοὶ πίνεις ὕδωρ.			
9	Ambr. 112 A 2, 3	totum habebis si nihil desideraveris.			
	MS. D. I 20	σοφὸν παρ' ἐμοῦ μάθε.			
14	Ambr. 112 A 10	meas divitias possidebis.			
25	ps. Call. 25, 26	πρόνοια γὰρ μοι τροφήν φέρει L (πρόνοια γὰρ πάντα φέρει			
		καρποὺς ὡς φίλη μήτηρ A, τροφήν φέρει καρποῦ ἢ γῆ ὡς			
		φίλη μήτηρ C) ὡς φίλη μήτηρ τῷ τεχνῶντι γάλα.			

29	μαι. ὑ]μεῖς δὲ θ[αμβεῖσθε	112 B 5	
30	γενέσθ[αι ὄμβρο[υς, λοιμούς, κεραυ]νοὺς, αὐχ[μούς, λιμούς· ἐγὼ δὲ πρ]οβλέπω [πῶς, πόθεν, καὶ διὰ τί ταῦ]τα [γίνεται]. [καὶ τοῦτο λίαν εὐφραίν]ει	8 9 10 11	Ambr. B 5 D II 16
35	[με, ὅτι ὁ θεὸς τῶν ἰδίων ἔργω]ν [ἐμὲ σύμμαχον πεποίηκεν.] [[με ἡμεῖς δ[ὲ ἴσμεν ὅτι πρὸς] με βασιλεὺς ἐ]κφοβη-	14 15 16	D II 18
40	θεις] ἔρχεται, ὡς π[ρὸς τινα φίλον·] εὐξάμενος θε[ῶι πείθω αὐτόν] ἀγαθὰ διδ[ό]να[ι οἴ]κ[ω]. οὐ χ[ρυσός, βασιλ[εῦ, ...]ξίδη ἀλλ' ἀ]ῖτη	16 25, 26 113 A 3	10 D II 34 16
45	σε ὀνήσ[ει φωνή. σὺ δ' ἂν ἐμὲ φονεύσ]ης, οὐ λυποῦμαι, πορευ- σομαι πρ]ὸς τὸν ἐμὸν θεόν· οἴ- δε τὴν δ]ίκην· οὐδὲν λανθά- νει τὰ] ὄμματ' αὐτοῦ. πάν-	5 7 8 9	
50	τα νικήσα]ς, οὐκ ἔχεις ποῦ ἂν ἀ- ποφύγη]ς. κύκλωι γὰρ οὐρα- νὸν ἐνέκ]αμψε· τείχος νῦν	11 110 B 14	
53	ἡμᾶς ἐνέκ]λεισεν εἰς σάρκας.	15	
1. 29	B 5	ὑμεῖς δὲ θαμβεῖσθε μαντευόμενοι περὶ τῶν καθ' ἡμέραν ἐφ' ὑμῖν παρεχομένων (ἡμῖν [ὑμῖν C] περιερχομένων L, C), μὴ συνιέντες τὰ καθ' ὥραν δεικνύμενα ὑμῖν ἔργα θεοῦ· λι- μούς, λοιμούς, πολέμους, κεραυνούς, αὐχμούς, ὄμβρους καὶ καρπῶν φορὰς προγιγνώσκω ἐγὼ, καὶ πῶς, καὶ πόθεν, καὶ διὰ τί ταῦτα γίνεται.	
	MS. D. II 16 Ambr. B 10 ps. Call.	ἐγὼ προγιγνώσκω. pluvias, siccitates, fulmina tempestatesque praesagio. καὶ τοῦτο δὲ λίαν εὐφραίνει με, ὅτι ὁ θεὸς μετὰ τῶν ἰδίων ἔργων σύμβουλον πεποίηκε τὴν δικαιοσύνην πρὸς ἐμέ ... πολε- μίων φόβος ἐὰν ἐπέληθη βασιλεύσιν ἢ καὶ ἑτέρα πτόησις πρὸς ἐμὲ ἔρχονται (βασιλεῖ ... ἔρχεται et cett. in singulari numero) ὡς πρὸς ἄγγελον θεοῦ· καὶ ἐγὼ ἐντυχῶν τῇ προνοίᾳ τοῦ θεοῦ, πείθω αὐτόν ἀγαθὸν τι δοῦναι τοῖς παροῦσι πρὸς με.	
34	MS. D. II 18, 24 ps. Call. 25, 26	ὅτι τῶν ἰδίων ἔργων ὁ θεὸς ἐμὲ σύμμαχον πεποίηκεν ... αὐ- τοὺς οἴκαδε ἀποπέμψω. οὐκ ὠφελήσει σε, βασιλεῦ Ἀλέξανδρε ... οὐδὲ τὸ πλῆθος τοῦ χρυσοῦ .. ἀλλ' ὀνήσει σε τὰ μέγιστα, ἐὰν ... ἐπακούσης τῆς ἐμῆς φωνῆς.	
35	Ambr. 113 B 16	non tibi proderit, imperator, enorme pondus auri ... sed haec vox mea.	
45	ps. Call. 113 A 5	σὺ δὲ ... κἄν με φονεύσης.	
47	7	οἶδέ μου τὴν δίκην.	
51	11	οὐδὲ τόπον ἔξεις ποῦ φεύξῃ.	
52	110 B 14	ὅς ἡμᾶς κατέκλεισεν ἐν σαρκί.	

Col. II

1	πειράζων πῶς ἀπ' αὐτοῦ [κατα- βάντες ζῶμεν, ἀναβ[άντας ἀπαιτήσει λόγον. καὶ [μὴ κατά- βαλλε ἃ θεὸς κ[τ]ίξει, μ[ὴ σπέν- δε πόλεων αἷμα, μηδὲ [ἔθνη νεκρὰ διάβαινε. σαντὸν [ζητῶν ζῆις, οὐ θάνα[τ]ον ἄλλων. [τί, μίαι ψυχῇ γενόμενος, λύ[εις ψυχὰς τοσαύτας; τί κακοῖς οἰ[κον- μ[ένην δα]ψ[ιλε]ύη; τί δάκ[ρυσι γε- λ[ᾶις; τ]οῦθ' ὁ μεμένηκας, ἐν > ἐ[ρη]μίαι σαντῶι ἔζησας. ἐνθά- δε [οὔ]τε φοβῆ ὄυτε ἀδικεῖς. εἰ δὲ ζη[τ]εῖς καὶ ἐνθάδε ἀνδρείαν, ἐξεῖς. ἀπόρρητον τὰς τῶν προ- βάτων τρίχας ταύτας· μὴ κατά- φενγε ἐπὶ νεκρὰν σκέπην. πει- ράζεται καὶ ἐν ἐρημίαι ψυχῇ. τί μισεῖς σαντὸν βλέπειν; ἥδι- ον βλέπεις ἀλλότριον ἔριον ἰδί- ου σώματος· οὐκ ἂν ἔλοι βίον ἡμέτερον, οἶδα, οὐχ οὕτως εἰ > μακάριος. μένουσί σε Μακεδό- νες ἵνα πόλεις ἀρπάζωσι· λυ- ποῦνται σήμερον, σωζομέ- νου ἔθνοος· ἰδίων εἰσὶ πλεονε- ξιῶν στρατιῶται, σὲ πρόφασιν ἔχοντες.] πότε βίον ἄλλον λή- ψη παρ]ὰ θεῶν, ἵνα καὶ σαντῶι	ps. Call. 110	B 16					
				{	113	A 13	Ambr. 113 A 4	
								18
								14
								15, 16
								17
								19
								21
10								23 D III 24
								24
								28
15								B 1
								2
								4 D IV 4 B 1
								2
20								5
								6
								8
								4
25								10
								11, 12
								13
								7, 8
								14
29								15

1. 3	ps. Call. 113 A 13	μὴ κατάβαλλε ἃ ὁ θεὸς θέλει (μέλλει A) κτίζεσθαι.
	Ambr. 4	noli igitur tu destruere quae ille construxit.
4, 5, 6	ps. Call. 14	μηδὲ σπένδε αἷμα πόλεων, μηδὲ νεκροῦ ἔθνη διαβαίνειν.
6	16	σεαντῶ γὰρ μᾶλλον ζῆσαι κρεῖττον ἢ περ ἄλλους κατακτείνειν.
	Ambr. 6	longe enim rectius feceris, si tuam curaveris vitam, quam si alienam desideraveris mortem.
9	ps. Call. 21	πολλῶν κακῶν τὴν οἰκουμένην ἐμπιπλᾶς; ... τί κατὰ δακρύνοντων σὺ γελᾶς;
	MS. D III 24	τί καταδακρύνοντων γελᾶς;
	Ambr.	quid, aliis flentibus, rides.
17	MS. D. IV 4	πειράζεται γὰρ εἰς ἀρετὴν ἐν ἐρημίαι ψυχῇ.
29	ps. Call. B 15	ἵνα καὶ σαντῶ [ζήση]ς.

30	ζήση]ς; νῦν γὰρ ἀρπαγαῖς ζῆσι καὶ φόν]οις· ὁ μὲν [ἔ]χεις, ὁ [δὲ π]ρά- ξι]ς· οὐδέποτε λύω[... ...]αν, ἀλλὰ καὶ ποι]ον ὄντα ὄφο- μαί σε ἐν αἰθέρι; καὶ τῶ]ν ἐμῶν	ps. Call. 110	B 17	Ambr. 113 B 10	18, 19	
						21
35	ἀναμνήσω λόγων, ὅταν μη- κέτι σοι ἀκολουθῶσιν ἵπποι, > μηδὲ δῶρα. θρηγήσεις ἀπολ[ω- λότα βίον εἰς φόνους καὶ φόβου]ς. τότε μοι ἐρεῖς, ὅταν ἄλλο μ[ηδὲν					25
						28
		114	A 3			14, 15
				D IV 23		
40	ἔχησις ἢ μνήμας κα[κῶν· ἀγα- θὸς ἦσθα, Δάνδαμι, σύμβ[ουλος· οἶδα γὰρ τὰ ἐν θεοῖς τοὺς ἀνθ[ρώ- πους μένοντα. οὐδὲν δὲ ὠφε- ληθ]εῖς, μετανοηθεῖς, Ἀλέξαν- δρο]ς ἠδέως ἤκουσε, καὶ οὐκ ἐ- θυμ]ώθη· ἐνῆν τι καὶ ἐν αὐτῶι θεῖον πνεῦ]μα, [ἀ]λλὰ ὑπ[ὸ κα]κοῦ Ἐλ- λ[ήνω]ν ἔθρους εἰς κ[ακὸ]ν αὐτὸ ἔστ[η]σε, καὶ λέγει· Δά[νδα]μι, μα- κάριε, οἶδα ὅτι ἀληθῆ [λέγει]ς· ἐ- γέννησέν σε θεὸς ἐ[ν τόπο]ις, ἐν οἷς ἔξεστιν εὐδαι[μονεῖ]ν, >					4
						1
						7
						9
45				D V 6		
						10
						11
						13
50						18
52						20

l. 31	ps. Call. 113	19	καὶ ἃ μὲν εἰργάσω, ἃ δὲ πράττεις, ἃ δὲ μέλλεις ποιεῖν.
36	MS. D.	IV 23	ὅταν μηκέτι σοι ἀκολουθῶσι ἵπποι.
40	ps. Call. 114 A	3	ἀγαθὸς μοι τὸ πρὶν ἦσθα σύμβουλος.
45	MS. D.	V 6	ἠδέως αὐτοῦ ἤκουε.
46	ps. Call. 114 A	9, 10	οὐκ ἐθυμώθη. ἦν γὰρ καὶ ἐν αὐτῷ πνεῦμα θεῖον, ἀλλ'
47		11	ὑπὸ τινος δαίμονος κακοῦ εἰς φόνους καὶ ταραχὰς ἐτράπη.
50		18	οἶδα ὅτι ἀληθῆ λέγεις.
51		19	ἐγέννησέν σε ὁ θεός ... ἐν τοῖς τόποις τούτοις, ἐν οἷς
52		20	ἔξεστί σοι εὐδαιμονεῖν.

Col. III

1	ἄ]φοβ[ον ὄντα καὶ π]λούσιον.	ps. Call. 114	A 24	
	ἐγ]ῶ [δὲ συνοικῶ φ]όβοις καὶ		26	Ambr. A 14
	τα]ραχ[αῖς· τοὺς τηροῦντα]ς γὰρ >		27	
	φοβοῦ]μαι τῶν πολεμο]ύντων		B 1	
5	μᾶλλ[ον· χείρονές μοι] φίλοι,		2	
	καθ' ἡ[μέραν ἐπιβουλεύ]ουσιν,		3	
	ἐχθρ[ῶν· οὔτε χωρὶς α]ὐτῶν		4	D V 21
	δύναμ[αι ζῆν, οὔτε θαρρ]ῶ σὺν		5	
	αὐτ[οῖς ὧν· ὑπ' αὐτῶν τη]ροῦμαι		5	
10			]ν >	
			λυποῦ]μαι	8
			καταφρονοῦ]μαι	9
			]θων	
15			]τα	
			]οι	
			]ον	

Desunt lin. ca. 3.

20	]..αν[			
	ἡῦ]φρανκά[ς με τοῖς λόγοις,		16	
	καὶ ἡ]μέρωσάς [με ἀπὸ πολέμων·		17	
	καὶ]μή με ἀτιμ[άσης· ἐγὼ γὰρ		18	
24	εὐεργε]τοῦμαι σο[φίαν τιμῶν.		19	

1.	1	ps. Call. 114	A 24	ἀτάραχον ὄντα ὄλη τῇ φύσει, πλούσιον.
	2		26	ἐγὼ δὲ τί ποιήσω, ὁ ἀδιαλείπτους συνοικῶν
	3		27	καὶ συνεχέσι κατατλούμενος ταραχαῖς;
	4	Ambr.	14	ego vero inter tumultus vanos ac formidine vivo.
	4	ps. Call.	B 1	πολλοὺς ἔχω τοὺς τηροῦντάς με, φοβοῦμαι τούτους τῶν πολε-
	5			μίων μᾶλλον.
	5			χείρονες οἱ φίλοι τῶν ὑπεναντίων, οἱ καθ' ἡμέραν ἐπιβουλεύ-
	6		2	ουσί μοι πλέον τῶν ἐχθρῶν μου·
	7		3	καὶ οὐδὲ χωρὶς αὐτῶν ζῆσαι δύναμαι, οὔτε θαρσῶ.
	7	MS. D.	V 21	θαρρῶ.
	8	ps. Call.	B 4	πάλιν τούτοις σὺν αὐτοῖς ὧν·
	9		5	οὗς γὰρ φοβοῦμαι, ὑπ' αὐτῶν τηροῦμαι.
	11, 12		9	λυποῦμαι ... καταφρονοῦμαι.
	21		16	ἀνθ' ὧν ὠφέλησάς με καὶ ἡῦφρανάς με τοῖς τῆς σοφίας
	22		17	λόγοις σου, καὶ ἀπὸ πολέμων ἡμέρωσάς με
	23		18	καὶ μή με ἀτιμάσης· ἐγὼ γὰρ εὐεργετοῦμαι, σοφίαν
	24		19	τιμῶν.

25	ταῦ]τα δὲ εἰπὼν, οἰκέταις ἔνευ- σεν· οἱ] δὲ προσφέρο[υσιν αὐτῶι χρυσό]ν καὶ ἄσημ[ον καὶ ἐπίση]μον καὶ ἀσ[ ]α καὶ προβ[30 π]έμματα[	ps. Call. 114 { ps. Call. 114 101	19, 20 21 B 21, 22 B 17
			22

Desunt. lin. ca. 4

35	οὐ λαμβάνω ἀνωφελὲς οὐδ]᾽ ἐπιβλαβὲς ψυχῆς χρῆμ]α, οὐδὲ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐλευ]θέραν μερίμνης νῦν δεσμεύσ]ω· οὐδὲ ἀγοράζω τι, ἐν ἐρημίαι οἰκῶ·	115 A 1	5
40	πάντα δ] θεὸς δίδωσ]ιν ἄδω]ρος. οἶδεν γὰρ] ὁ θεὸς χρυσίω[ι πω]λεῖ, ἀγαθὰ θέλ]ων, εἰδ[ωσι λα]βεῖν, δ[οῦναι. ἰμά]τιον δὲ περ[ιβέβ]λη- μ[αι, ὃ ἐξ ὠδ]ίνων ἔθ[ετο] ὅτε με		5, 6 8 9 10
45	μ[ή]τηρ ἔτικτε. καὶ ἐν ἀέ[ρι] τέθραμ- μαι, ἠδέως ἐμαντὸν βλέπω· > οὐ περιτίθεμαι ὄλου σώματος > δεσμόν· ἐμοὶ μέλιτος ποιεῖται γλυκύτερον τ[ό]ν ποταμὸν ἢ δίψα·		11 12 14 15
50	ἔχω διάκονον ἠδονῆς χρονίζου- σαν· εἰ ἄρτοι ἦσαν τροφοί, τί αὐτοὺς		15
52	πυρὶ ἔκαυσας; ἀ[πό]βρωμα πυρός		16, 17

1. 25	ps. Call. 114 B 19	καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Δάνδαμιν, κατένευσε τοῖς οἰκέταις αὐτοῦ.
26	20	οἱ δὲ προσέφερον αὐτῶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐπίσημον
28, 30	21, 22	καὶ ἐσθῆτα παντοίαν καὶ ἄρτους.
35	115 A 1	οὐδὲ λαμβάνω ἀνωφελὲς τι κτῆμα, οὐδὲ τηρῶ ἐπιβλαβὲς
36	2	ψυχῆς χρῆμα, οὐδὲ ἐλεύθερον ἐμὸν βίον ἀπὸ πάσης
37	3	μερίμνης νῦν δεσμεύσω.
	Ambr. 2	nisi forte ut animam meam per omnia liberam huiusmodi nexibus ligem.
39	ps. Call. 5	ἀλλ' οὔτε ἀγοράσαι τι ζητῶ, ἐπ' ἐρημίᾳ οἰκῶν. τὰ γὰρ πάντα
40	6	δωρεὰν ὁ θεὸς δίδωσί μοι.
41	8	οὐδὲν γὰρ ὁ θεὸς χρυσίω πωλεῖ; ἀλλὰ χαρίζεται τὰ πάντα
42	9	ἀγαθὰ, φρένας διδοὺς τοῖς θέλουσι λαμβάνειν.
43	10	ἰμάτιον περιβέβλημαι, ὃ ἐξ ὠδίνων ἔχοντά με ἡ μήτηρ ἔτεκε.

De certo linearum numero huius columnae ambigi potest.

Col. IV

1	οὐκ ἐσθίω.	π]υρρός	ps. Call. 115 A 17	
		τὸ πῦρ] γευ-		18
	σάμενον καταδαπανάτω] αὐτά·			
	ἵνα τιμάσω τιμῶντα σο]φίαν,			
	δέχομαι τὸ ἔλαιον ...σ]οι >			19, 20
Desunt lin. ca. 2				
8	μ[			
	ε[			
10	[			
	νησ τι[...ἐπαίρων τοὺς ὀ-		118	A 16
	φθαλμ[ούς· ἀνάσας δὲ πυράν,		22	
	τὸ ἔλαιον] ἔχεεν, καὶ ὕμνον θε-		24	101 B 24
	οῦ ἤιδεν[εὐχαριστῶν, ἕως ἔδα-		25, 26	Ambr. B 4
15	πάνησ]ε τὸ πᾶν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος		B 9	
	ταῦτα ἰδ[ὼν ἀπῆλθεν, ἀποφέρων			
	ὄσα ἦνε[νόχει δῶρα, θαυμά-			
	σας. Δάνδ[αμις εἶπεν· τοιοῦτοι		13	
	πάντες [ἐσμέν. ὁ δὲ Κάλανος παρ-			
20	ῆν, μειμ[ησάμενος τὸν ἡμῶν			
	βίον ἐπὶ χ[ρόνον βραχύν· ἐπεὶ δ'			
	οὐκ ἐτύγχα[ν]ε θεοῦ φίλο[ς, δραπε-		16 D VIII 4	
23	τεύσας εἰς [Ἐλ]ληνας, καὶ [παρὰ		17	
1.	1	ps. Call. 115 A 17	οὐκ ἐσθίω ἀπόβρωμα πυρός.	
	2, 3	18, 19	τὸ γευσάμενον αὐτὰ (L) πῦρ καταδαπανάτω ... ἵνα τιμάσω (L) τιμῶντα.	
	4	20	σοφίαν, δέχομαι τὸ ἔλαιον.	
	11	118 A 16	καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν εἰς τὸν ἥλιον ἐπαίρετε.	
	12	115 A 22	καὶ ἀνάσας πυράν ... ἔχεε τὸ ἔλαιον, ἕως ἔδαπάνησε τὸ πᾶν.	
	13, 14	24, 25	καὶ ἤρην ὕμνον τῷ θεῷ λέγων· θεεὶ ἀθάνατε, εὐχαριστῶ σοι	
	15	26	ἐν παντί.	
		Ambr. 115 B 4	infusoque oleo mox, pyraque vehementer incensa, talem cecinit hymnum deo: immortalis, inquit, deus, tibi ego in omnibus gratias ago.	
	16	ps. Call. 115 B 9	ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἀκούσας ταῦτα πάντα καὶ ἰδὼν, θαυμάσας	
	17	10	σφόδρα, ἀπῆλθεν ἀποφέρων πάντα ὄσα ἐνηνόχει δῶρα.	
	18	13	ὁ δὲ Δάνδαμις εἶπε· τοιοῦτοὶ ἐσμεν πάντες, Ἀλέξανδρε. ὁ δὲ	
	19	14	σὸς φίλος Κάλανος ἡμῖν κακὸς ἀνὴρ ἐγένετο, πρὸς βραχὺν	
	20	15	χρόνον μμησάμενος ἡμῶν τὸν βίον· καὶ ἐπεὶ μὴ ἐτύγχανε	
	21	16	θεοφιλῆς, καταλιπὼν ἡμᾶς ἐδραπέτευσε πρὸς τοὺς Ἑλληνας,	
	22	17	καὶ παρὰ συνήθειαν ἰδὼν τὰ ἡμέτερα μυστήρια, καὶ ταῦτα	
	23	18, 19	βεβήλοις ἐκπομπεύσας ἔθνεσιν, ἐντεύθεν εἰς πῦρ ἀθάνατον	
23	Vid. Str. 15 p. 717		ἔξω τῶν τῆς Ἰνδικῆς ὄρων παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος τῶν ἐκεῖ φιλοσόφων. An vero κατὰ ponendum sit? Cf. Plut. Alex. 69 τῷ πατριῷ νόμῳ (Jac.). Ones. fr. 17. Str. 15 p. 715. <πρέπειν> οὔτε ἐκείνους βιάζεσθαι παρὰ τὰ πάτρια ποιεῖν τι.	

24	συνήθειαν [Ἰ]γδῶν εἰς π[υρ ἀθά-	18	B 14
25	νατον βὰς[.]ενηται. σ[υ[	19, 20	
	σ[ ]]. θρωπευ[		
27	]υλου[		
	[ἐν ἀμεριμνία διαύγον-]	ps. Call. 116 A 7	
38	τες· χαίρομεν [ἐν ἐρημίαις,	12	
	ἐν μέσοις κα[θεζόμενοι δέν-	13	} D VIII 22 Ambr. A 8
40	δρεσιν. ἐπὶ τὸν θεὸν προσέχο-	13, 14	
	μεν νοῦν, ἵνα [μὴ τῶν ἀνθρώπων		
	ὀμειλίαι ψυχῇ [ἀπὸ θεοῦ περι-		
	σπάσει ὀφθαλμ[ούς·	16	
	γὰρ ἑαυτῶι ζῆν[		
45	ος· μακάριος δὲ [δς μηδενὸς δεῖ-	16	A 11
	ται· καὶ δεῖ τὸν ἀρ[έσκειν βουλό-	19, 20	
	μενον κακὸν εἶναι καὶ δοῦλον·	20	
	ὁμοίω φίλον τὸ ὄ[μοιον. οὐ		
	χρείαν ἔχομεν πό[λιν ἔχειν,	21 D IX 1	
50	σύνοδον ἐπιβούλ[ων ἀνδρῶν·	21, 22	
	ἡμῖν οἴκους ὁ θεὸς ἐκτίσεν	23	
52	ὄρη καὶ ὕλας σάνδ[...]	23, 24	
1. 24, 25	ps. Call. 115 B 20	ἐαυτὸν μετέστησε.	
	MS. D. VIII 4	ἐπεὶ δὲ οὐκ ἦν.	
	Ambr. B 14	contemptisque moribus nostris.	
37	ps. Call. 116 A 7	ἐν ἀμεριμνία διαύγοντες.	
38, 39	12, 13	χαίρομεν ἡμεῖς ἐν (L) ἐρημίαις καὶ μέσοις ὕλαις (A, C) καθ-	
		εζόμενοι.	
40	MS. D. VIII 22	ἵνα εἰς πᾶν ἀρέσκον τῷ θεῷ ἐφιστάνομεν τὸν νοῦν.	
	ps. Call. 14	in mediis silvis sedentes, et his tantum sensibus nostris oc-	
	Ambr. A 8	cupati.	
41	ps. Call. 15	ἵνα μὴ αἱ ἀδολεσχία τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὰς ψυχὰς ἡμῶν	
42, 43	16	περισπάσωσι ἀπὸ τῆς θεοῦ δοξολογίας.	
45	16	μακάριος γὰρ ἐστὶν ὁ μηδενὸς τῶν περισοῶν δεόμενος.	
	Ambr. 11	beatus est ille qui nullius indiget.	
46	ps. Call. 19, 20	τὸν γὰρ βουλόμενον ἀνθρώπον ἀρέσκειν πᾶσι χρῆ καὶ δοῦλον	
47		εἶναι πάντων.	
49	21	οὐ χρείαν ἔχομεν πόλεις ἐπιζητεῖν. σύνοδος γὰρ	
	MS. D. IX 1	πόλεως ἐπιζητεῖν.	
50	ps. Call. 22	ἐπιβουλῆς ἐστὶν (A.)	
51	23	μεγάλους δὲ ἡμῖν ὁ θεὸς οἴκους ἐκτίσεν, ὄρη ὑψηλὰ	
52	24	καὶ ὕλας κατασκίους.	
26		Ante θ atramenti vestigia non tam cum «ν» quam cum «υ»	
		aut «χ» quadrare videntur.	
27		Fortasse [ἐβο]ύλου, cf. ἐκέλευες, 115 B 21.	
43		Verisimiliter σπάσει ὀφθαλμ[ούς· ἕκαστον	
		γὰρ ἑαυτῶι ζῆν [διδάσκει ὁ θε-	
		ός.	
	Cf. Ambr. 116 A 7	unumquemque enim deus certo propositi eius cui deputatus	
		est fine formavit.	
50		aut ἐπιβουλ[ῆς. μεγάλους ...	
52		σανδ[άλων] aut σανδ[ύκων κατασκίους.	

Col. V

fr. A

.....			
	] ... ια		
	] εἰ γὰρ ἱμά-	ps. Call. 116 A 31	Ambr. 116 B 6-8
	τια θέλετε ἔχειν, π]ολλοῖς δε[ῖ		32
	χρη̄σθαι, τῶι ποιμέ]νι, τῶι ὑφά[ν-		32/33
5	τηι, τῶι κναφεῖ· μ]ή μοι λέγε·	116 B 1	1
	οὐ φορῶ μαλακὰ ἱμάτι]α. δουλεία >		2
	γὰρ ἴση ἐστὶν Ἰν]δῶι· ὁ μικροῦ		3
	χρυσοῦ ἐπιθυμῶ]ν πολὺν θέ-		5
	λει ἀρπάζειν.]βα. [...]ρων.		
.....			

fr. B

.....			
	] ω[.] δ[οῦ]λοι		5-8
	] υμε σει		
	] πορφυρᾶ >		
	ὀ]λίγα ὑφαί-		9
5	νετε. πτωχοί ἐστ]ε καὶ μι-		10
	κρὰ θαυμάζοντες. ζῶ]ια] φονεύ-		11
	ετε, γῆς τέκνα ὄν]τα, σώματα	Ambr. 117 A 2	
	]τε ἔξω ση-		18
	]ντα κρέα		22/27
.....			

1. A 2-5: ps. Call. 116 A 31-33 εἰ γὰρ πολλὰ ἱμάτια θέλετε ἔχειν, δέεσθε τοῦ ποιμένου, τοῦ ὑφάντου, τοῦ κναφέως.
 Ambr. B 6-8 nam si multas habere vestes desideratis, non paucos ... necesse habetis artifices.
- 5-9: ps. Call. 116 B 1-5 καὶ μὴ μοι λέγε· «οὐ φορῶ μαλακὰ ἱμάτια.» ἴση γὰρ ἐστὶ δουλεία τὸ ἐπὶ μικρῶ καὶ μεγάλῳ φροντίζειν· ὁ γὰρ ὀλίγον ὀρεγόμενος χρυσίου καὶ τοῦ πλείονος ἐπιθυμήσει, καὶ ὁ μικρῶς πόλεως βασιλεῦσαι θέλων, δῆλον ὅτι καὶ τῆς μείζονος ἀρπάζει (sic L. μ. ἀπάρξαι θελήσειεν C; μ ἴδιον ἄρξῃ A).
- B 4-7: B 9-11 εἰ δὲ καὶ τὸ ὀλίγον παρ' ὑμῖν καλὸν ἐστὶ, τῶ ὄντι πτωχοί ἐστε καὶ τὰ μικρὰ θαυμάζοντες. διὰ τί ζῶα φονεύετε, γῆς τέκνα ὄντα ...
 Ambr. 117 A 2 animalia libenter occiditis ...

Col. VI

fr. A

]ραν
 ]ων
 ]γ οἴνωι
 ]α κρέ-
 5 ἔ]ργον
 ] εἰ
 ] δε
 ] ε
 ] ον
 10] φευ
 ] ε
 ] .
 ] αι
 ] ι
 .....

fr. B

.....
 ]ωφα[.] μακα [... ὑμῶν
 ἀτυχῆς βίος· ἡμ[εῖς οὐδὲ πί-
 νομεν [ἄ]κοντ[ες· παρούσης δίψης,
 ἀμυνόμεθα μ[όνον ταῖς ἐκ
 5 φύσεως π[αραγενομέναις ὑδά-
 των ῥεού[σαις πηγαῖς
 γας ... [
 .....

ps. Call. 117 A 22/23 D X 19

fr. C

.....
 ]ω[
 ]μεθα [
 ]..μεθηγοπ[
 35] μενολοιδ [
 .....

l. B 2-6: ps. Call. 117 A 22sq. διὰ ταῦτα πάντα ταλαίπωρος καὶ ἀτυχῆς ὁ βίος ὑμῶν. ἡμεῖς
 μὲν οὖν οὐδὲ ὕδωρ πίνομεν ἄκοντες, δίψης μὴ παρούσης· ἐξ
 ἀνάγκης δέ, παρούσης δίψης, ταύτην ἀμυνόμεθα ταῖς ἐκ φύ-
 σεως παραγενομέναις πηγαῖς ὑδάτων· καὶ μὴ πινόντων ἡμῶν,
 χέουσι τὰ ῥεῖθρα.

MS. D. X 19

36	]ητε μανία [ ]ς φρονήσει [ ]η [κ]έρδος . [νη[...]μιν καν[	ps. Call. 118	A 14	
40	φρόνησι]ν διώκοντες, [βαρυνό- μενοι τ[ὸν νοῦ]ν· εὐτυχέ[στεροι παρ' ὑμ[ῖν οἱ μα]ινόμεν[οι· οὔτοι γὰρ με[θύουσι, μ]ὴ ἀγοράζ[οντες οἶνον. καὶ τύ[πτει]ε ἀλλ[ήλους		17 18 19 A 19/B 1	
45	καὶ δικάζετε[θε . . . . . μαν- θάνετε φίλας [ἀκούομεν ὅτι π[ολλὰ φαγόν- τες, ὅταν μὴ κα[τις]χύητε [ῥ]ῖ- ψαι, ἃ ἐχωρήσατε ἐξεμεῖτε, τὴν φύσιν στρέφοντες· κ[ά]τω- θεν μὲν πίνετε κενούμενοι, ἄνωθεν δὲ ἀποπατεῖτε, >		7 9 9 10 11/12 11	3 Ambr. B 2 Ambr. B 6 Ambr. B 8

Col. VII

1	ἀντὶ τῶν ποδῶν ἐπὶ τὴν κ[εφαλή]ν περιπατεῖτε ἄφρονες. τί βιάζε- σθε πληροῦσθαι, ἵνα βιάζησθε κενοῦσθαι, ὕβριν κα[ὶ] νόσον	ps. Call. 118	B 14/15	
5	προσλαβόντες; μὲν[ε]τε τὴν φύσιν τρέφουσαν ἐφ' οἷς θέλει, καὶ θεραπεύσει ὑμᾶς· καὶ ἐκτὸς ἡδονῆς τυγχάνετε[ε· τ]έλος γὰρ κόρο[υ ἀμ]έτρου βάσα[νο]ς. οὔτε		15 16 16 17 18 19 119	Ambr. B 9/10 A 1
10	ὑγιεῖ[ς ἐσ]τε· κολάζεσθε γὰρ νόσο[ις. ε]ἰ δὲ ἐπιδείκνυσθε ὅτι πολλὰ ἔχετε, ἄλλοις χαρί- σασθε. ἀκούομεν δὲ ὅτι πτω- χοῖς οὐδὲ ἄρτον αἰτοῦσι δίδοτε·		2 4 5 5/6 6/7	

- l. 44: Ambr. 118 B 2 ... vosque invicem verberatis ...
 45-47: ps. Call. 7sq. εἰδ' οὕτως τοῦ οἴνου διαπνευσθέντος, μανθάνετε τὰ παρ' ὑμῶν
 δραστήνια ἐκ τῶν ἀλγηδόνων. καὶ οὐχ οὕτως ἰσχύετε παρα-
 φυλάξαι τὴν μέθην.
 Ambr. 3/4 vix potestis agnoscere quemadmodum ebrietatem vestram
 custodire valeatis. audio etiam quod ...
 36 fortasse: ἵνα χαίρ]ητε μανία[ι
 46 fortasse: φυλασ[
 48 ultima littera ε esse non potest, sed potius ι vel υ videtur.

11	... μακ]άριος εἶ παραγενό- μενος ἡμῖν οἴκησον ἐρ]ημίαν]περιφοι δε]ξόμεθα]ση ἃ νῦν δ]πλα]ος σ]ῶμα]λα	ps. Call. 120 A 4 120 A 4/5 6	116 A 16
fr. B			
	.....] δε ἐν ξύλωι μ[ἄ]ργυρον ὀψέ ω[ ]ι προσφέροντες ἐλ[αιον μάτ]αιωι παρ' ἡμῖν ἄθλι[οι 5 ἀνθ]ρωποι καὶ πολλοὶ κ. [ ]αι ἀποθνήσκουσιν [ ]οι ταῦτ' ἀνασκάπτου[σιν]αι ἄλλοι τ' ἄλλων κο[.. ρα διὰ ταῦτα κλαί[ε- 10 τε τύ]πτεσθε φονεύεσθε ... ἐγ]ὼ καταφρονῶ τούτω[ν] μηδὲν ἔχειν ὡς οὐδ[ ]α δύνασαι· ἔχεις ὄσα μ[ ]λέγεις ἐκὼν μὴ ἔχειν 15 ... μέ]γα φρονεῖς, πάντα ρῆ]φο[ν· ἐπ' ἐρημ]ίαν βόσκου γυμνὸς π[ ]α θεοῦ δώροις ἀρκού[με- νος· ἐ]λεφάντων ἀγοράζε [ ]ἐπέκλινας ημ[20]εθα νεκρω[.....	Pap. IV 1-15 ps. Call. 115 A 22 III 27 114 B 22-25 IV 13 114 B 23 115 A 25 I 5 112 B 22 VI 44 118 B 4 116 A 3 II 15 120 A 8/7 113 B 1 III 40 120 A 5 D XI 2 115 A 5 I 43-45 112 B 26 I 21 112 A 24	

l. 11/12 ps. Call. 4/5 ... παραγενόμενος εἰς Ἰνδοῦς τοῦς Βραχυμᾶνας ιδῶν, ἐπ' ἐρη-
μίας οἴκησον γυμνός.
MS. D XI 2

- 10 fortasse: οὐδὲν θέλο]μεν vel ποθοῦ]μεν.
11 μακα]ρίζεις με longius esse videtur. Fortasse scriba bis μακάριος scripsit.
B 14/16 veri similiter: ἐφ' ἃ μέ]γα φρονεῖς.

Col. IX

Ἡράκλει]τος Ἐρμοδώρῳ χαίρειν·
 πυνθάν]ομαι Ἐφεσίους μέλ-
 λειν εἰσ]ηγήσασθαι νόμον
 κατ' [ἐμοῦ] ἀνομώ[τ]ατον· οὐδείς
 5 γ]ὰρ νό[μ]ος ἐφ' ἑνός, ἀλλὰ δίκ[η].
 ο[ὐ]κ ἴσασ[ιν] Ἐφέσιοι ὅτι ἕτερον
 δικαστῆς νομοθέτου· καὶ τῆ[ι]δε
 ἄμεινον ἐπὶ ἀπαθέστερον
 πρὸς ἄδηλον τὸν μέλλοντα
 10 πράσσειν. ὁ δικάζων δὲ ὄρᾱι
 τὸν κ[ρ]ινόμενον, ὧι συνά- >
 πτετα[ι τὸ πάθ]ος. ἴσασί με, Ἐρμ[ό]-
 δωρε, συντ[εχνιτεύσαντά σοι,
 {οἱ} τοὺς νόμου[ς, καμὲ ἐλάσαι βού-
 15 λονται, ἀλλ' οὐ π[ρ]ότερόν γε ἢ ἐ-
 λέγξαι αὐτοῦ[ς] ὅτι ἄδικα ἐγνώ-
 κασ[ι, τὸν μὴ γελῶντα καὶ πάν-
 τ[α] μισανθρωποῦντα πρὸ
 ἡ[λίου] δύνοντος ἐξιέναι τῆς πό-
 20 λ[εως]· τοῦτο νομοθετεῖν βου-
 λ[εύονται. οὐδείς δ' ἐστὶν ὁ μὴ]
 [γελῶν, Ἐρμόδωρε, ἢ Ἡράκλειτος,]
 ὥστε μ[ε] ἐλαύνουσιν. ὦ ἄν-
 θρωποι, ο[ὐ] θέλετε μαθεῖν πρὸ-
 25 τερον δι[ὰ τί] αἰὲ ἀγελαστῶ; οὐ
 μειςῶν [ἀνθρώπους ἀλλὰ κα-
 κίαν αὐτ[ῶν]. οὕτω γράψατε
 [τὸν νόμον· «εἴ τις μισεῖ κα-]
 κία]ν, ἐξίτω [τῆς πόλεως], καὶ πρῶ-
 30 το]ς ἐξεμι[ι. φνγαδευθήσομαι
 οὐ] πατρίδ[ος ἀλλὰ πονηρίας
 ἄσ]μενος. μ[εταγράψατε τὸ διά-
 τ]αγμα. εἰ δ[ὲ] ὁμολογεῖτε Ἐφε-
 σί]ους κακία[ν εἶναι, καὶ ὑμᾶς
 35 μ]εισῶ. πῶ[ς] οὐκ ἂν ἐγὼ δι-
 και]ότερον [νομοθέτης εἶην,
 τοὺς] ποιήσ[αντας Ἡράκλειτον

1. 1 Ἡράκλειτος et χαίρειν om. codd.

3 εἰσηγεῖσθαι codd.

5 pro δίκη: κρίσις codd.

6 ἕτερος codd.

7 καὶ τότε codd.

1. 8 l. ἐπεί.

10 πράξειν codd.

24 πρότερον om. codd.

33 Ἐφεσίους BH: Ἐφεσίους codd.

36 δικαιότερον Vat. 1354, H: δικαιότερος codd., B.

38 διὰ π]ονηρί[αν ἀγέλαστον
[ἐξιέναι τοῦ ζῆν]

Desunt lin. ca. 22 = Hercher, p. 284, ll. 20–32

Col. X

.....
]. εσθε.[
10]. ἐγὼ δ[
θ]αυμάζ[ετε
]. στε γ[ελῶ, ἐγὼ δὲ
τοὺς γελῶν]τας ὅτι[ι ἀδικοῦντες
χαίρουσι, σ]κνυθρ[ωπάζειν δέον
15 οὐ δικαιοπρ]αγοῦν[τας.

Desunt lin. 6 = H. p. 284, ll. 36–39

ιεροσυλήσαντες προ]αγω-
γυό[σαντες ὄχλοις ὄραθ]έντες
ἀπι]στοι, τυμπανίσαντες, ἄλλ]ος ἄλ-
25 λου [πλήρης κακοῦ. ταῦτα γ]ελά-
σω π[οιοῦντας ἀνθρώπους ὀρ]ῶν
τὰς [ἐσθῆτας, τὰ γένεια, τοὺς] κεφα-
λῆς πόνους ἀτημελήτους, ἢ γ]υ-
ναῖκα φαρμακέως ἐπ]ειλη[μμέ-
30 νην τέκνου, ἢ] μιράκια τ[ῆς
οὐσίας αὐ]τῶν ἐκβε[βρω-
μένα, ἢ πολίτην] γαμετ[ῆν ἀφη-
ρημένον, ἢ κόρη]ν βίαι δια-
παρθενευθεῖσαν ἐ]ν πανν[υ-
35 χίσει, ἢ ἐταίραν ο]ὔπω γυναι-
κα γυναικῶν ἔχ]ουσαν πάθη,
ἢ διὰ ἀσέλγειαν νεα]νίσκον
[ἕνα πόλεως ἐραστὴν ὄλης;]

Desunt lin. 7 = H. p. 284, ll. 47–51

44 ἢ τοὺς ἐπι]

1. 9–12 ἀλλ' οὐκ ἐθέλετε. ἐγὼ μὲν βούλομαι καὶ νόμος εἰμι ἄλλον, εἰς ὧν· οὐκ ἀρκῶ πόλιν
κολάζειν· θαυμάζετε εἰ μηδέπω γελῶ. codd.
25–27 ταῦτα γελῶσω ὀρῶν ἀνθρώπους ποιοῦντας ἐσθῆτα καὶ γένεια καὶ τῆς κεφαλῆς π. codd.
31 αὐτῶν om. codd.
32 γαμετῆς Her.
35/36 γυναῖκα om. codd., add. B, quod noster ex litterarum numero confirmare videtur.
36 post ἔχουσαν: ἤδη F: om. cett.

9 βού]λεσθε legi posse non videtur.

1. 12 μηδ]έποτε legi posse non videtur.

- 45 σκηνηῆς ἀ]γων[οθητουμέ-
 νους δήμου]ς ταῦτα [τὰ μεγά-
 λα δίκαια; ἀ]φήσει δέ μ[ου τὴν
 ὄψιν ἀρετῆ], διαχυνθῆναι [ὑστέρα
 πονηρίας ἰστ]αμένη; ἢ τοὺς [ἀλη-
 50 θινούς πολέ]μους ὑμῶν γελ[ά-
 σω, ὅτε προφ]άσεις ἀδικημά-
 των ποιησά]μενοι μαιφο- >

Col. XI

- νεῖσθε, δύστηνο[ι ἐξ ἀνθρώ-
 πων θηρία γεγονό]τες, ἀλοῖς
 καὶ σάλπιγξι διὰ μου[σικῆς εἰς
 ἄμουσα πάθη παροξυν]όμενοι;
 5 σίδηρος δὲ ἀρότρων καὶ [γεωργί-
 ας δικαιότερα ὄργανα σφαγῆ]ς
 καὶ θανάτων εὐτρέπισται· ὑβ[ρί-
 ζονται δὲ δι' ὑμῶν θεοί, Ἄθη-
 νᾶ πολεμιστηρία καὶ Ἄρης >
 10 ἐνούλιος καλούμενος, ἀπολο-
 γία ὧν ὑ[μ]ε[ῖς ἀν]ομεῖτε, θεοὶ συ-
 κοφαντ[οῦμε]νοι. φάλαγγες >
 δ' ἀντισ[τάντ]ες ἀνθρωποὶ κ[ατ']
 ἀνθρώ[πων, κα]τ' ἀλλήλων [σφα-
 15 γὰς εὐχ]εσθε, λιπ]οτάκτας [τοὺς
 μ]ὴ μαι[φονοῦν]τας τι[μωροῦ]-
 μενο[ι, ἀριστεάς τοὺς ἐμπλε-
 ο]γάσα[ντας αἵματι τιμῶντες. ἰσ-
 χ]ύι οὐδ[ὲ]λέοντες ὀπλίζον-
 20 ται κα[τ'] ἀλλή]λων, οὐδ[ὲ] ξίφη
 ἀναλ[α]μβάνο[υ]σιν ἱππ[οι, οὐδὲ

1. 46	ταῦτα om. codd.	1. 50	ὑμῶν πολέμους codd.
48	χυνθῆναι codd.: διαχυνθῆναι Ber.	52	καταμιαφονεῖσθε codd.
49	τεταγμένη codd.		
1. 3	μάστιξι codd.: σάλπιγξι B, quod corroboratur.		
6	δικαιότερον ὄργανον codd.		
7	ηὐτρέπισται codd.		
8	ὑβρίζεται δὲ δι' ὑμῶν θεός codd. – δὲ EF, om. cett.		
9	πολεμιστρια codd.		
10–12	ἀπολογία – συκοφαντούμενοι om. codd.		
12/13	φάλαγγας δὲ ἀντιστήσαντες codd.		
14	ἀνθρώπων ἀλλήλων codd.		
15	ὡς λειποτάκτας codd., quod spatium excedit.		
17	καὶ ὡς ἀριστεάς codd., quod spatium excedit.		
18/19	ἰσχύι om. codd. –λέοντες δ' οὐχ codd.		
21	αἱ add. codd.: οἱ B.		

- 22 τ]εθωρακισμέν[οι ἐπ' αἰετοῦς
αἰετοί, οὐδέ τι ἄ[λλο ἔχουσι
μάχης ὄρ[γ]ανον, [ἀλλ' ἐκάστωι
25 τὰ μέρη κ[αὶ] ὄπλ[α]. τοῖς μὲν ἰός,
τοῖς δὲ κέρατα, τ[ο]ῖς δὲ ὄπλαι,
τοῖς δὲ ῥύγχη, τοῖς δὲ πτερά, το[ῖς
δὲ] τάχ[ο]ς, ἄλλοις δὲ μέγεθο[ς, ἄλ-
λοις δὲ ὀλιγότης, οἷς δὲ [πάχος, οἷς
30 δὲ νῆξις, πολλοῖς οὐδὲν ἄ]λο-
λο ἦ] πνεῦμα. οὐδ[ὲν ξίφος ἄ]λο-
γα] ποιεῖ ζῶια χ[αίρειν, ὡς φυλα]τ-
τό]μενον ἐν αὐ[τοῖς φύσεω]ς
ν]όμον, ἀλλ' ο[ὐκ ἐν ἀνθ]ρώποις.
35 μᾶ]λλον δ[ὲ τοῦτο π]λέον ἄ]ν
εἶη παράβασις, ἐν κ[ρίττοσι δι-
τὸ ἀβέ]βαιον. τέ-
λος δὲ πολέμων τί ὑ[μῖν ἄρα
εὐκτέον; ἦ δι' ἐκεῖ]νο παύσε-
40 τέ με κατηφείας; οὐχί] πλέονες
ὁμοφύλων σφῶν κα]ὶ δενδρο-
τομουμένη γῆ καὶ ἀνα]ρπαζομέ-
νη πόλις καὶ γῆρας προπη]λα-
κιζόμενον καὶ γυναιῖκες] ἀπα-
45 γόμεναι καὶ τέκνα ἐξ ἀγκ]ά- >
λων ἀποσπώμενα, καὶ θ]άλαμοι
φθειρόμενοι, καὶ παρθ]ένοι παλ-
λακευόμεναι, καὶ μει]ράκια θη-
λυνόμενα, καὶ ἐλεύ]θεροι σι-
50 δηροδετούμενοι, καὶ ν]α[οὶ θε-
[ῶν κατασπώμενοι, καὶ ἡρῶα δαι-]
[μόνων ἀνορυττόμενα, καὶ παι-]
[ᾶνες ἀνοσίων ἔργων, καὶ χαρισ-]
[τήρια θεοῖς ἀδικίας; ταῦ-]

1. 22/23 τεθωρακισμένον <ἄν>W: ἴδοις αἰετὸν ἐπ' αἰετῶ codd.
23/24 οὐδὲν ἄλλο μάχης ἔχει E: ἔχει μάχης cett.
25 τοῖς μὲν ἰός om. codd.
26 τοῖς μὲν κέρατα τὰ ὄπλα codd.
28 δὲ post ἄλλοις om. codd.
30/31 πολλοῖς δὲ πνεῦμα codd.
32 χαιρειν ὄρωντα φυλαττόμενον codd.
36/37 ἐν κρείττοσι τὸ ἀβέβαιον codd.
38/39 εὐκτέον ἄρα codd.
40/41 οὐχί δὲ et ὁμοφύλων σφῶν καὶ om. E: πόθεν, οὐχί δὲ πλέον cett. codd.
47 διαφθειρόμενοι codd.

36/37 fortasse δι[καιούται,

1. 40/41 vel πλέον ἐστίν.

Col. XII

τα ἀγελαστῶ. ἐν εἰρήνῃ] πολε-
 μεῖ[τε διὰ λόγ]ων, ἐν [πολέμῳ] πο-
 λιτεύε[σθε] διὰ σιδήρου. ἀρπάζε-
 ται τὸ δίκαιον ἐν ψήφοις, ἀρπάζε-
 5 ται τὸ δίκαιον ἐν ξίφεσιν. Ἐρμό-
 δωρος ἐλαύνεται νόμους γρά-
 φων, Ἡράκλειτος διώκεται ἀσε-
 βείας. αἱ πόλεις ἐρημίαι καλο-
 καγαθίαις, αἱ ἐρημίαι πρὸς τὸ
 10 ἀδικεῖν ὄχλος. τείχη ἔστηκε,
 ἀνθρώπων σύμβολα πονηρί-
 ας, ἀποκλείοντα τὴν βίαν ὑμῶν·
 οἰκίαι περιβέβληνται πᾶσιν,
 ἕτερα τείχη πλημμελείας· οἱ
 15 ἔνδον πολέμιοι, ἀλλὰ πολῖται,
 οἱ ἐκτὸς πολέμιοι, ἀλλὰ ξένοι.
 πάντ]ες ἐχθροί, οὐδένες φίλοι.
 δύνα]μαι γελᾶν ἐχθροὺς ὄρων
 τούτ]ους; τὸν ἀλλότριον πλοῦ-
 20 τον ἴδιον οἴ]εσθε, τὰς ἀλλοτρι-
 ας γυναι]κας ἰδίας νομίζετε,
 τοὺς ἐλε]νθέρους ἀνδραποδί-
 ζετε, πάντα βιάζεσθε ἃ μὴ πε-
 φύκατε.] τὰ μάλιστα δοκοῦντα
 25 ὑμῶν δι]καιοσύνης εἶναι σύμ-
 βολα, [οἱ ν]όμοι, ἀδικίας ἐστὶ τε-
 κμή[ριον. εἰ] γὰρ μὴ ἦσαν, ἀνέ-
 δην [ἂν ἀεὶ ἐπον]ηρεύεσθε. νῦν
 δ' εἴ τι [καὶ] μικρὸν ἐπιστ[ο]μίζε-
 30 σθε, φ[όβῳ] κολάσεως κατέχε-

1. 3/4 ἀρπάζεται τὸ δίκαιον ἐν ψήφοις om. codd.
 4/5 ἀρπάζετε codd.
 7 pro διώκεται: ἐλαύνεται codd.
 8 ἐρημοὶ codd.
 9 καλοκαγαθίας codd., in papyro ι insertum est.
 10 ὄχλοι codd.
 18 γελάσαι codd.
 19 τοσοῦτους codd.
 22/23 τὰ ζῶντα κατεσθίετε, τοὺς νόμους παραβαίνετε, παρανομίας νομοθετεῖτε, πάντα βιάζεσθε
 ἃ μὴ πεφύκατε codd.
 25 ὑμῶν om. E.
 26 εἰσὶ codd.
 28 ἐπονηρεύεσθε E: ἐπορεύεσθε cett. ἀεὶ omisso.
 29 νῦν δέ τι codd.: νῦν δὲ εἴ τι B, quod noster confirmat.
 30/31 κατέχεσθε εἰς πᾶσαν ἀδικίαν codd. Hic in codd. epistula concluditur.

- 5 οὐρα]γὸν δὲ θεοῖς. ἴδετέ ποτε
βίον] ἥλιον ψυχῇ δόντα· ἀλλὰ
μήν]η μὴ λαθέτω τὸ τηλικούτον
ὕμ]ᾱς κόσμος. ἀριθμήσατε καὶ
ἄσ]τέρων δρόμους. λέγει τις ὑμῖν
10 ὁμονοεῖν· μὴ στασιάζετε. λέ-
γε[ι] τις ὑμῖν· παιδεύ[εσθ]ε, μὴ
ἀ[μαρ]τάνετε· νόμ[ος ἀ]πειλεῖ.
κ[όλ]ασιν φυλάττεσθε, προτίνε[σ-
θε γ]έρας ἀρετῆς, φιλονικεῖτε.
15 λέο]ντες οὐ μισοφρονοῦσι λέ-
ον[τ]ας, οὐδὲ λύκοι λύκους φαρμα-
κε[ύ]ουσιν, οὐδὲ ἵπποι κατὰ ἵππων
συνόμννται, οὐδὲ ἀκροπόλεις
ἀποτεμόμενοι ἐλέφαντες
20 α[ίρ]οῦσιν. ἀλλὰ καὶ μεθ' ἡμῶν
διατρ[ή]παντα ἡμεροῦνται. ἄν-
θρω]ποι δὲ μετ' ἀνθρώπων
ἐξηγ]ριῶνται, καὶ ἀδελφοὶ ἀ-
δελφο]ὺς ἀλληλοτεισίαν ποιη-
25 σάμ]ενοι ἔσφαξαν, καὶ πατέρες
τέκ]να ἐφαρμάκευσαν, καὶ υἱοὶ
γνήσι]οι γονέων κεφαλὰς ἀπέ-
κοψα]ν, καὶ γυναῖκες ἀνδρῶν
..... ἀπ]έστησαν καὶ
30 ..... ἄν]δρες ἐκλαθό-
μενοι γυναῖκα]ς μετὰ τὴν >
σποράν ἀπέ]κτειναν. ἀσελγεῖς
ἅμα [καὶ ἀ]νόσιοι πεποιήκασι]ν
ὑπό[πτο]υς πονηρευμάτων ...

1. 13 προτίνε[σθε]. Faute d'orthographe due à la prononciation iotacisée.
21 διατρ[ή]παντα <ζῶια>, ἀπὸ κοινοῦ, quoique le verbe reste au pluriel, conformément aux sujets masculins de la phrase précédente.
24 ἀλληλοτεισίαν: ἀπαξ λεγόμενον.
29 On peut conjecturer [τῶν ἐαντῶν ἀπ]έστησαν, au début de la ligne, mais les vestiges ne sont pas suffisants pour contrôler cette lecture.
30 Peut-être faut-il lire [γαμήσαντες ἄν]δρες, au début de la ligne 30.
32 [σποράν] Cf. Plat. *Leg.* 729c, εὐνοῦς ἄν τις γενεθλίους θεοῦς εἰς παίδων αὐτοῦ σποράν ἴσχοι.
34 Après cette ligne, il semble qu'il y ait une lacune d'au moins une ligne, contenant l'attribut de ὑπό[πτο]υς, et le régime de δικ[αιος]ύνην et de ἄδικον, dans la ligne 35. Le sens semble devoir être que les rôles sont renversés, et que le coupable paraît innocent:
1. 33 πεποιήκα[σι]ν
ὑπό[πτο]υς πονηρευμάτων
<ἀναίτιους, ὥστε πράττειν>
δικ[αιος]ύνην δοκεῖ<ν> τὸν ἄδικον.

- 35 δικ[αιος]ύνην δοκεῖ τὸν ἄδικον·
 ὧν [ἀπή]λλακται τὰ ἄλογα ζῶια.
 οὐ φι[λαρ]γυροῦσιν ἐλέφαντες,
 οὐδα[μοῦ] θησαυρίζονται χρήμα-
 τα λέ[οντ]ες, οὐδὲ πέμματα καὶ
 40 μελι[κράτ]ων μείξεις καταρ-
 τύουσιν β[όε]ς, οὐδὲ μειλησίας
 ἐ[ν]τί[θ]εντ[α]ι οἱ ταῦροι, οὐδὲ ἐ-
 θ[ν]ῶν [τις ἐ]σθής ἐστιν αὐτοῖς.
 οὐδὲ ἐ[παρ]ηξάμενοι φορτα-
 45 γωγοῦ[σι, οὐ]δὲ ὅμοιον γένος
 ἀνθρ[ώπων] θεράποντας. ἐξ
 ὧν [διαζήι τ]ὰ μὲν ἐν φωλεοῖς,
 τὰ δὲ [ἐν ἄντ]ροις, ἃ δὲ κατὰ λο-
 χμάς, [τὰ δὲ ἐ]ν πεδίοις, ἄλλα δι'
 50 ὑγρῶ[ν, ἄλλα] δι' αἰθέρος, οὐδὲν
 ἐξω [ἐστίν], δοθέντος χωρίου.
 πάθο[ς δὲ ὅτ]αν ἕτερον συγγε-
 γένν[ηται, ὄρ]ῶμεν ἔχοντας
 σκέπ[ην νάκ]ην δασείαν, ἢ ῥί-
 55 γους ἀπαθείς, ἢ πάγο[υς], ὄστρα-
 κον ὡς φυλ[ακὴν] [ἐλαβ]ον

Col. XIV

- 1 ἔκφυσιν, τροφὰς δὲ ὄρειους καὶ
 πεδιάδας νομάς, ὑδάτω[ν δ]ὲ
 ἀφθονα κρηναῖα καὶ λ[ιμν]αῖα
 ῥεύματα. διὰ τοῦτο ἀνεπ[ιβού]λευ-
 5 τα ζῆι, σφαγῆς οὐ πειρώμενα >,
 πλὴν δι' ἀνθρώπων. πάλιν >
 θηριῶδές γε τὸ φύσει ἡμερον.
 ξίφη ἐπὶ πατέρας, ξίφη ἐπὶ μη-
 τέρας, ξίφη ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ ἀδελ-

1. 35 L'ommission du <ν> serait amenée par l'homoioteleuton.

46 On peut supposer une lacune, ou une corruption, car la conjecture ἀνθρ[ώπων] est extrêmement probable, mais ne suffit pas pour compléter la phrase. L'auteur semble faire allusion à la réduction en esclavage de leurs semblables par les hommes, de sorte qu'on pourrait suggérer ἀνθρ[ώπων] <τρόπον> θεράποντας <ποιοῦσι>, ou, si le copiste a sauté une ligne de son modèle, l. 45 ... ὅμοιον γένος <χειρωσάμενοι ποιοῦσιν, ὥσπερ>. l. 46 ἀνθρ[ωποι] θεράποντας.

54 [νάκ]ην. Cf. Paus. 4, 11, 3, αἰγῶν νάκαι καὶ προβάτων.

1 ἔκφυσιν. Cf. Aesch. fr. 252; Plat. Phdr. 251 b.

- 10 φούς, ἐπὶ φίλους, ἐπὶ πολίτας, ἐ-
πὶ ἐρημίαν, ἐπὶ ὄχλον, ἐπὶ τὰ
ἀνάττια ζῶια, ἐπὶ τὰ ἀλλόφυλα.
πληρωθῆτέ ποτε ἀδικίας, ἵνα
κ[ρατ]ῶ γέλωτος, ἢ γελάσω ποιη-
15 τάς. μισῶ μὲν οὖν αὐτούς, Ὀμή-
ρους καὶ Ἡσιόδους καὶ Ἀρχιλόχους.
Ὀμηρος κελεύει λέγειν τὴν >
θ]εὸν αὐτῶι μῆνιν Ἀχιλλέως,
ὡς δὴ τοῦτο μέλον θεοῖς, πάθη
20 ἀ]νθρώ[π]εια ἄδειν· οὐκ ἠιδέσθη
παρθένου δεόμενος, ὑπὲρ παλ-
λακίδος· ἐμὴ ἂν ἠιδέσθη σοφία,
κρίσσω Ὀμήρου. φιλογυνῆς ἦν,
καὶ ἃ ἔπασχεν, ἄλλους ἔπλασσε
25 κόσμωι ποιημάτων ἥρωας ἀ-
κοσμῶν· Αἴαντα διὰ γυναῖκα
ἀπέκτεινε, Ἀγαμέμ<ν>ονα διὰ τὴν
αὐτ]ῆν ἀπέκτεινε Κασσάνδραν
ἐν οἴκωι, τοὺς ἐν Ἰθάκῃ νέους
30 διὰ Πηνελόπην, τοὺς ἐν Ἰλίωι
δ]ιὰ Ἑλένην· αἰεὶ διὰ γυναῖκας
τ]ῆν Ἑλλάδα ὑβρίζει, καὶ θανμά-
ζ]εται ἀμαρτάνων. Ἰλιάς αὐτῶι
καὶ Ὀδύσ]σεια, τὰ μεγάλα ἔ[ρ]γα, δύο
35 γυ]ναικ[ῶν] ἐστὶν [π]άθη, τῆς
μ]ὲν ἀρπασθείσης, τῆς δὲ βου-
λο]μένης· ἢ μὲν ἀρπασθεῖσα
ἔ]θ[ο]ξε δεῖν ἥρωος, ἢ δ', εἰ μὴ ἐ-
πήρχε]το, ἅπασαν δεκαετίαν ἦρ-
40 μοσ]το. ταχὺ πάεται ὁ μὴ βουλό-
μ[εν]ος· ἢ διατριβὴ μεῖγμά ἐστι
κ[ρίσ]εως. ὄσην δ[ε]καετίαν Ὀ-
δυ[σ]σεὺς ἐν Ἰλίωι ἐπολέμησε,
ἴσον που χρόνον ἐν Ὀδυσειείαι
45 με[τ]ὰ γυναικῶν θηλυπαθεῖ. >
πα[ρ]ὰ Καλυποῖ ἑπταετίαν, παρὰ

1. 23 Pour l'orthographe de κρ<ε>ίσσων, qui persiste comme ionisme, cf. Iambl. Myst. 7, 4 κρεισσόνως.
26 L'emploi transitif, dans le sens étymologique, de ἀκοσμεῖν, ne semble pas être attesté ailleurs.
45 θηλυπαθεῖν, dans le sens de «faire la cour aux femmes» n'est pas attesté ailleurs.

*Κίρ[κ]ηι ἐνιαυτόν. εἶτα κόρωι
 Πη[ν]ελόπη[ς] ἐπεθύμει· Ἀρήτη
 ἦν [δή]που σωφρονεστέρα· ἐπεὶ
 50 κα[ἰ π]αρ' ἐκείνηι ἂν ἔμεινεν.
 οὐδ[έ]ν εὐρίσκω Ὀδυσσεά τὸν σο-
 φὸν [π]ριοῦντα, εἰ μὴ ἐσθίοντα
 ἢ γυ[ν]αικοπαθοῦντα. ὅσα δὲ
 πλανᾶται, οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ πάσχει·
 55 ἄξιος τῆς κακουργίας μᾶλλον
 δὴ Ὀμήρου ψυχὴ· αὕτη γὰρ καὶ
 Ὀδυσ[σε]ύς ὁ γόης καὶ Ἀγαμέμνων*

Col. XV

1 ὁ δημ[οβόρος
 φιλαι[
 ἐκειν[
 τα ἐπο[
 5 μεισω[
 κολογ[
 διηγη[
 δα ὅσ[
 θεῶν[
 10 μὴ φο[
 τοσιν[
 καὶ θ[
 θεογ[
 οὐκ [
 15 δε ἦν τ[
 ἔσται π[
 ποιων[
 θαυμα[
 λοιδορ[
 20 κακὰ ε[
 λα καὶ δ[
 ἄνω κα[

Desunt lin. ca. 3

1. 55 ἄξιος pour cette terminaison du féminin, cf. Nonn. Ep. D. 8, 314, deux siècles plus tard. Notre exemple serait le premier attesté. Le sens de ἄξιος «disposé à» est ici un peu forcé. Cf. Dem. 14, 27, ἄξια τοῦ πολέμου τὰ χρήματα. Arist. *De caelo* 291 b 25, αἰδοῦς ἄξιαν ... τὴν προθυμίαν μᾶλλον ἢ θράσους.

- 26 ἤσθη[
 οὐ νομ[
 κάστη[
 νομοθ[ετ
- 30 .ινοῖθ[
 κεν νο[
 ἔχουσι κε[
 ἀναλλα[
 ζημιω[
- 35 ὡς ἐπιτε[
 ὦ Συβαρ[εῖται
 παθίας σ[
 ἐξυβρισα[
 παρὰ τὰς [
- 40 .]λον ὄρ[
 χησει ἐπ[
 πον ἢ ἀδ[
 οὐδεμίαν [
 Συβαρεῖτα[ι
- 45 ἴν' ὡς ἐν ὄ[
 δι' οὐδεμίᾳ[ν
 γειρομεν [
 τοι μεισητ[οῖ
 .αλλος δ' ἀν[
- 50 .ς εἰ μὴ ἐκα[
 ἀνήρ γε[
 καὶ ἐξηκο[
- 53 π]αλλακίδα[

Fragmenta

- 1 .....
 τεω[.....
 λουν[
 ροι τυ[
 ληνην[
 π.τουντ.[
 δε ων α[
 τε ποσα.[
 λυν.τε σκ[
 [ουσιν
 .....

πο

Fragmenta

- 2 .....
 ]ν.[
 ]τεῖ[
 ]α.π[
 ]να[
 .....
- 3 .....
 ]αι
 ]οι
 ]τε
 ]ει
 ].
 ]ν
 ]η
 ]ν.
 .....
- 4 .....
 ]ει
 ]ν
- 5 .....
 ].[
 ]σθε[
 ]σθιου[
 .....
- 6 .....
 ]..[
 ]σεν[
 ]νυ[
 ].επ[
 .....
- 7 .....
 ]. στε
 ]ως ζῶια[
 ε]λευθερο[
 ].[
 .....

Fragmenta

8

.....
 ].ρω[
 ]εσθ[
 ]σχο[
 ].[
 .....

9

.....
 ]. ιη[
 ]καὶ π[
 ] ετε[
 ]νδ.[
 .....

10

.....
 ]του[
 ]αι ζ[
 ].οσ[
 ]υ[
 .....

11

.....
 ].αν[
 ]μεισ[
 ]τεσαν[
 ]μεθυνο[
 ]σαι καὶ μ[
 ]ομηδ[
 ]με.[
 ]π[
 ]θ.[
 .....

12

.....
 ]...
 ]

 ].
 ].νν
 ]κνα
 ]α μοι

Fragmenta

]α
 ]ους
 ]ου
 ].ς
 ]ν
 .....

13 .....
 ].....[
 ]..ς πινο[
 ]τέραν τ.[
 ].ιον δε.[
 ]ς ἡμεῖς ο[
 .....

14 .....
 ]. εστε .[
 π]αρέχουσιν .[
 ].ου[.]. καὶ με.[
 ] μεναν[
 ]λους ἐντ[
 ]ε[ ].πε[
 .....

15 .....
 ]..[
 ]εριο[
 ]νου[
 ]οικτ[
 ποι]κίλοις [
 ]ης ε.[
 ]εχε[
 ]λους [
 .....

16 .....
 ]λόγους
 ]φας
 ]ια
 ]οι
 ]α
 .....

Fragmenta

17

.....
 ]κο.[
 ]εινδ[
 ]οτε.[
 ]βην {
 .....

18

.....
 ]ασλ[
 ]ελε[
 ]ναρ[
 ]υδ[
 .....

19

.....
 ]υμ[
 ].δυ[
 ]πα[
 ]η[
 ]υδ[
 ].[
 .....

20

.....
 ]α
 ] ινα
 ] ε
 .....

21

.....
 ].[
 ]ρη.
 ]εσας δ[
 ].κατ[
 ]ραν [
 .....

22

.....
 ]θια[
 ].ς δε[
 ]ούδε[
 .....

Fragmenta

- 23 .....
 ]συμ[
 ]ηδ[
 .....
- 24 .....
 ]ν[
 ]επ[
 ]εν[
 ]ω[
 ]σ[
 .....
- 25 .....
 ]ανος [
 .....

INDEX

A

- [ἀβέ]βαιον XI 37
 ἀγαθός I 14. 42, II 40
 Ἀγαμέμνων XIV 27. 57
 ἀγοράζειν III 36, VI C 43,
 VIII B 18
 ἀγωνιᾶν I 4
 [ἀ]γων[οθετεῖσθαι] X 45
 ἄδειν IV 14, XIV 20
 ἀδελφός XIII 23, XIV 9
 ἄδηλος IX 9
 ἀδικεῖν II 13, XII 10
 ἀδικημα X 51
 ἀδικία XII 26, XIV 13
 ἄδικος XIII 35
 [ἄδω]ρος III 40
 ἀήρ III 45
 [ἀθά]νατος IV 24
 Ἀθηναῖ XI 8
 ἄθλιος VIII B 4
 Αἴας XIV 26
 αἰδεῖσθαι XIV 20. 22
 αἰεῖ XIV 31
 αἰετός XI 23, XII 36
 αἰθέρ II 34
 αἶμα I 24, II 5
 αἰρεῖν II 21, XIII 20
 αἰτεῖν VII 14
 ἀκολουθεῖν II 36
- ἀκοσμεῖν XIV 25
 ἀκούειν VI 47, VII 13
 ἀκρόπολις XIII 18
 ἄκων VI B 3
 Ἀλέξανδρος II 44, IV 15
 ἀληθής II 50
 ἀλλά II 33. 47, IX 15, XI 34,
 XII 15. 16. 41. 43. 53,
 XIII 6, XIV 54
 ἄλληλοι VI C 44, XI 14. 20
 ἀλληλοτεισία XIII 24
 ἄλλος II 7. 28. 39, VII 12,
 VIII B 8, X 24, XI 23,
 XII 50. 51, XIII 49, XIV
 24
 ἀλλότριος II 20, XII 19. 20
 ἀλλόφυλος XIV 12
 ἄλογος XIII 36
 ἄμα XIII 33
 ἀμαρτάνειν XIII 11, XIV 33
 ἄμεινον IX 8
 [ἄμ]ετρος VII 9
 ἄμουσος XI 4
 ἀμύνεσθαι VI B 4
 ἀναβαίνειν II 2
 ἀναίτιος XIV 12
 ἀναλαμβάνειν XI 21
 ἀναμιμνήσκειν II 35
 [ἀνα]ρπάξεσθαι XI 42
 ἀνασκάπτειν VIII B 7
- ἀνδρεία II 14
 ἀνέδην XII 27
 ἀνεπιβούλετος XIV 4
 ἀνήρ XIII 28. 30, XV 51
 ἀνθιστάναί XI 13
 ἀνθρωπος I 2. 16, II 42, VIII
 B 5, XII 11. 44, XIII 21.
 22
 ἀνομεῖν XI 11, XIV 6
 ἄνομος IX 4
 [ἀ]νόσιος XIII 48
 [ἀντ]ρον XIII 33
 ἄνω XV 22
 ἄνωθεν VI C 52
 ἄξιος XIV 55
 ἀπαθής IX 8, XIII 55
 ἀπαιτεῖν II 3
 ἄπας XIV 39
 [ἀ]πήνεμ[ος] XII 46
 ἀπόβρωμα III 52
 ἀποθνήσκειν VIII B 6
 ἀποκλείειν XII 12
 ἀποκόπτειν XIII 27
 ἀποκτείνειν XIII 32, XIV 27.
 28
 ἀπολλύναι II 37
 ἀπολογία XI 10
 ἀποπατεῖν VI 52
 ἀποδόπτειν II 15
 ἀποτέμνειν XIII 19

ἄρα XI 38
 [ἄ]ργυρον VIII B 2
 ἀρ[έσκειν] IV 46
 ἀρετή XIII 14
 Ἄρης XI 9
 Ἄρητη XIV 48
 ἀριθμεῖν XIII 8
 ἀρ[μύ]ειν XIV 39
 ἄροτρον XI 5
 ἀρπαγή II 30
 ἀρπάζειν II 24, XII 34
 ἄρτος III 51, VII 14
 Ἀρχιλοχος XIV 16
 ἀσέβεια XII 7
 ἀσελγής XIII 32
 ἄσημ[ος] III 27
 [ἄσ]μενος IX 32
 ἀστήρ XIII 9
 ἄστρον XIII 3
 ἀτ[ι]μ[άζειν] III 23
 ἀτιμᾶν XIII 3
 ἀτυχής VI B 2
 αὐτός I 46, 48, II 1, 46, 48,
 III 7, 9, 51, IX 16, XI 33,
 XIII 43, XIV 15, 18, 28,
 33
 αὐχμός I 31
 ἄφθονος XIV 3
 [ἄ]φιεναι X 47
 [ἄφ]ιστάναι XIII 29
 [ἄ]φοβος III 1
 ἄφρον VII 2
 Ἀχιλλεύς XIV 18
 ἄφρητος XIII 4

B

[β]αίνειν IV 25
 βάσανος VII 9
 βασιλεύς I 39, 43
 βία X 33, XII 12
 βιάζεσθαι VII 2, XII 23
 βίος II 21, 28, 38, IV 21,
 VI B 2
 βλέπειν I 27, II 19, 20, III 46
 βόσκειν VIII B 16
 βούλεσθαι XIV 36, 40
 βοῦς XIII 41
 Βραχμᾶναι VIII A 8

Γ

γάλα I 24
 γαμετή X 32
 γαστήρ XII 49
 γελᾶν II 10, X 12, XII 18,
 XIV 14
 γέλως XIV 14
 γεννᾶν II 51, XII 44
 [γ]έρας XIII 14

γεύεσθαι IV 2
 [γεωργί]α XI 5
 γῆ I 1, 6, 17, 23, XI 42
 γίγνεσθαι I 20, 27, II 8, XI 2
 γλυκύτερος III 49
 [γνήσι]ος XIII 27
 γότης XIV 57
 γονεύς XIII 27
 γράφειν XII 6
 γυναικοπαθεῖν XIV 53
 γυνή X 28, 35, XII 21,
 XIII 28, 31, XIV 26, 31,
 35, 45

Δ

δάκρυον II 10
 Δάνδαμης II 41, 49, IV 18
 δαπανᾶν IV 14
 δασύς XIII 54
 [δα]ψ[ιλε]ύειν II 10
 δεῖν IV 46, V A 3, XIV 38
 δεῖσθαι IV 45, XIV 21
 δεκαετία XIV 39, 42
 δένδρον IV 39
 δενδροτομεῖν XI 41
 δεσμός III 48
 [δέ]χεσθαι VIII A 14
 δημ[οβόρος] XV 1
 διαβαίνειν II 6
 [διά]γειν IV 38
 διάκονος I 18, III 50
 [δια]παρθενεύειν X 33
 [διάτ]αγμα IX 32
 [διατρ]ίβειν XIII 21
 διατριβή XIV 41
 διαχεισθαι X 48
 δίδοναι I 25, 42, VII 14,
 XIII 51
 δικάζειν VI 45, IX 10
 [δικαιοπο]ραγεῖν X 15
 δίκαιον XII 4, 5
 δικαιοσύνη XII 25, XIII 35
 δι[και]ότερον IX 35
 δικαστής IX 7
 δίκη I 48, IX 5
 δίκην XII 47
 δίοδ[ος] VII 20
 δίψα III 49
 διώκειν VI 40, XII 7
 δοκεῖν XII 24, XIII 35,
 XIV 38
 δουλεία V A 6
 δουλεύειν VIII A 5
 δ[οῦ]λος V B 1
 [δραπε]τεύειν IV 22
 δρόμος XIII 9
 δύνασθαι III 8, VII 25, VIII
 B 13, XII 18
 δύο XIV 34
 δύστηνος XI 1
 δῶρον II 37, VIII B 17

E

εάν I 13, III 42
 εαυτοῦ IV 44
 [ἐγκά]μπτειν I 52
 [ἐγκ]λείειν I 53
 ἐγώ I 3, 8, 13, 22, 26, 32, 45,
 III 48, IV 2, IX 4, X 10
 ἔθνος II 26, 48, XIII 42
 εἰ II 13, III 51, VII 11,
 IX 33, XII 29, XIV 38
 εἰδέναι I 26, 47, II 22, 42, 50,
 III 42, IX 6, 12
 εἶναι I 10, II 26, 41, VII 10,
 12, 25, 26, 27, XIII 1, 43,
 XIV 35, 41, 49, XV 16
 εἰς IX 5
 εἰσηγεῖσθαι IX 3
 εἶτα XIV 47
 ἐκβιβρώσκειν X 31
 ἐκείνος XI 39, XIV 50
 ἐκκενοῦν VII 17
 ἐκλανθάνειν XIII 30
 ἐκπλήττειν XIII 2
 ἐκτός VII 7
 ἐκφρσις XIV 1
 ἐκχεῖν VII 19
 ἐκῶν VIII B 14
 ἔλαιον IV 13, VIII B 3
 ἐλαύνειν XII 6, 32
 ἐλέγχειν IX 15
 Ἐλένη XIV 31
 [ἐλεύ]θερος III 37, XVI 49,
 XII 22
 ἐλέφας VIII B 18, XIII 19,
 37
 Ἐλλάς XIV 32
 Ἐλληνες II 47, IV 23
 ἐμαντοῦ III 46
 ἐμός I 14, 47, XIV 22
 ἐνδον XII 15
 ἐνεῖναι II 46
 ἐνθάδε II 12, 14
 ἐναντός XIV 47
 ἐντίθεσθαι XIII 42
 Ἐννάλιος XI 10
 [ἐξαγ]ριστῶν XIII 23
 ἐξείναι II 52
 ἐξείναι IX 29, 30
 ἐξυβρίζειν XV 38
 ἔξω V B 8, XIII 51
 [ἐπαρ]ήγειν XIII 44
 ἐπεὶ XIV 49
 [ἐπιβουλεύ]ειν III 6
 ἐπιβουλος IV 50
 ἐπιδείκνυσθαι VII 11
 ἐπιθυμεῖν I 7, XIV 48
 ἐπιθυμία I 10, VII 24
 ἐπικλίνειν VIII B 19
 [ἐπίσημ]ος III 28
 ἐπιστομίζεσθαι XII 29
 ἐπταετία XIV 46
 ἔργον I 15, VI A 5, XIV 34

ἐ[ρη]μία II 12, 18, VIII A 12,
XII 8, 9, XIV 11
ἔριον II 20
Ἐρμόδωρος IX 1, 12, XII 5
ἔσθης XIII 43
ἔσθειν I 19, 25, VI 47, XIV 52
ἕτερος IX 6, XII 14, XIII 52
εὐδαιμονεῖν II 52
εὐεργετεῖν III 24
εὐρίσκειν XIV 51
εὐτρεπίζειν XI 7
εὐτυχής VI 41
[εὐ]φραίνειν III 21
εὐχεσθαι I 41, XI 15
Ἐφέσιος IX 2, 6
ἔχειν I 1, 6, 7, 50, II 15, 31, 40,
III 50, IV 49, VII 12,
VIII B 12, XIII 53, XV 32
ἐχθρός III 7, XII 17, 18

Z

ζημοῦν XV 34
ζῆν I 26, II 2, XII 45, XIV 5
ζητεῖν I 26, II 14, VII 26
ζῶιον I 22, 25, XI 32, XIII 36,
XIV 12

H

ἡδέως II 19, 45, III 46
ἡδονή III 50, VII 8
ἡλιος XIII 6, IX 19
ἡμεῖς I 38, VI B 2, XIII 20
ἡμεροῦν XIII 21
ἡμέτερος II 22
Ἡράκλειτος IX 1, XII 7
ἦρος XIV 25, 38
Ἡσίοδος XIV 16

Θ

[θ]άλαμος XI 46
θ[αμβεῖσθαι] I 29
θάνατος II 7, XI 7
[θαρό]εῖν III 8
θανμάζειν X 11, XIV 32
θέατρον XIII 2
θεῖος II 47
θέλειν I 9, VII 6
θεός I 24, 28, 41, 47, II 4,
29, 42, 51, III 40, 42, IV
22, 51, VIII B 17, XI 8, 11,
XIII 5, XIV 18, 19, XV 9
θεραπεύειν I 11, VII 7
θεράπων XIII 46
θη[λύνειν] XI 48
θηλυπαθεῖν XIV 45
θηρίον I 21, XI 2

θηριώδης XIV 7
θησαυρίζεσθαι XIII 38
θρηνεῖν II 37
θρίξ II 16
θυμοῦν II 45
θ[ω]ρακίζειν XI 22

I

ιατρός VII 17
ἴδιος II 20, 26, XII 21
Ἰθάκη XIV 29
Ἰλιάς XIV 33
Ἰλιον XIV 30, 43
ἰμάτιον III 43, V A 2, 6
ἴνα II 24, 29, IV 41, VII 3,
XIV 13, XV 45
Ἰνδοί IV 24
ἰός XI 25
ἵππος II 36, XI 21, XIII 17
ἵπτασθαι XII 46
ἴσος I 1, 3, 6, XIV 44
ἰσάναι I 49, X 49, XII 10
[ἰσχ]ύς XI 18

K

κα[θί]ζεσθαι IV 39
κακία IX 26, 34
κακόν II 9, 40, 48, XV 20
κακός I 11, II 47, IV 47
κακουργία XIV 55
καλ[εῖν] XI 10
καλοκάγαθία XII 8
καλός XII 39
Καλυψώ XIV 46
κάπρος XII 48
καρπός I 23
Κασσάνδρα XIV 28
[κατα]βάλλειν II 3
καταρτύνειν XIII 40
κατασκάπτειν I 5
καταφεύγειν II 16
καταφρονεῖν VIII B 11
κα[τισ]χύνειν VI C 48
κ[ά]τωθεν VI C 50
κελεύειν XIV 17
κενοῦν VI C 51, VII 4
κεραμαχία XII 39
κερα[μαχεῖν] XII 47
κέρας XI 26
[κερα]νός I 31
[κ]έρδος VI 38
κεφαλή VII 1, X 27, XIII 27
Κίρκη XIV 47
κλαίειν VIII B 9
κολάζειν VII 10
κόλασις XII 30, XIII 13
κόρος VII 9, XIV 47
κόσμος XIII 2, 3, 8, XIV 25

κρατεῖν XIV 14
κρέας V B 9, VI A 4
κρηναῖος XIV 3
κρίνειν IX 11
κ[ρίσι]ς XIV 42
κρίστων XIV 23
[κ]ρίτων XI 36
κτᾶσθαι I 3, 13
κτίζειν II 4
κύκλος I 51

Λ

λαμβάνειν II 28, III 42, XIII
56
λανθάνειν I 48, XIII 7
λέγειν II 39, 49, 50, V A 5,
XIV 17
λιμός VII 18
λέων I 20, XIII 15, 39
λ[ιμ]ναῖος XIV 3
[λιπ]οτάκτης XI 15
λόγος II 3, 35
λοιδορ[εῖν] XV 19
λόχη XIII 48
λύειν II 8, 32
λύκος XIII 16
λυπεῖσθαι I 46, II 24, III 12
λύπη I 12

M

[μα]νεσθαι VI C 42
μακάριος II 23, 49, IV 45,
VIII A 10, 11
Μακεδόνες II 23
μᾶλλον III 5, XI 35, XIV 55
μανθάνειν I 8
μανία VI 36
μάχη XI 24
μέγεθος XI 28
με[θύειν] VI C 43
μείγμα XIV 41
μείξις XIV 13
μειράκιον X 30, XI 48
μέλειν XIV 19
μέλι III 48
μελικρατον XIII 40
μέλλειν IX 9
μένειν II 23, 43
μέρος XI 25
μέσος IV 39
μ[ετα]γράφειν IX 32
μετανοεῖν II 44
μηδέν I 9, II 39, VIII B 12
μηκέτι II 35
μήτις XIV 18
μήτηρ I 10, 23, 24, III 45,
XIV 8
μια[φορεῖν] XI 16, XIII 15

μικρόν XII 29
 μικρός V A 7
 Μιλήσιος XIII 41
 μιμείσθαι IV 20, IX 26. 35
 μισεῖν II 19, XV 5
 μισητός XV 48
 μνήμη II 40
 μουσική XI 3

N

[νεα]ρίσκος X 37
 νεκρός II 6. 17
 νέος XIV 29
 νῆξις XI 30
 νομή XIV 2
 νομοθέτης IX 7, XV 29
 νόμος IX 3. 5. 28, XII 6,
 XIII 12
 νόσος VII 4. 11
 νόϋς IV 41, VI C 41, XIII 1

Ξ

ξένος XII 16
 ξίφος XII 6, XIV 8. 9
 ξύλον VIII B 1

O

[Ὀδύσ]σεια XIV 34. 44
 Ὀδυσσεύς XIV 42. 51
 οἰκεῖν III 39
 οἰκέτης] III 25
 οἰκία XII 13
 οἰκεῖν II 9
 οἶκος IV 51, XIV 29
 οἰ[κον]μ[ένη] II 9
 οἶνος VI A 3. C 44, VII 19
 οἶος XII 48
 [ὀ]λίγος V B 4
 ὀλιγότης XI 29
 ὄλος III 47
 ὄμβρος I 30
 ὄμιλία IV 42
 ὄμιλεῖν I 51
 Ὀμηρος XIV 15. 17. 23. 56
 ὄμμα I 49
 ὄμοιος IV 48, XIII 45
 ὀμοιοεῖν XIII 10
 ὄπλή XI 26
 ὀπλίζειν XI 19
 ὄπλον VIII A 16, XI 25
 ὄραν IX 10, X 26, XIII 53
 ὄργανον XI 6. 24
 ὄρειος XIV 1
 ὄρος IV 52
 ὄσος IV 17, XIV 42. 53
 ὄστρακον XIII 55

οὐδαμοῦ XIII 38
 οὐδεῖς II 43, XIII 50
 [ο]ὔπω X 35
 οὐρανός I 17. 51, XIII 5
 οὗτος I 8. 33. 44, II 11. 16,
 IV 16, VI 42, VII 16, X 46,
 XII 2, XIV 56
 οὕτως II 22
 [ὄ]φθαλμ[ός] IV 11. 43
 ὄχλος XII 10, XIV 11
 ὄψέ VIII B 2

Π

πάγος XIII 55
 πάθος IX 12, X 36, XI 4,
 XIII 52, XIV 19. 35
 παιδεύειν XII 40, XIV 11
 πάλιν XIV 6
 παλ[λακεύεσθαι] XI 47
 παλλακίς XIV 21, XV 53
 παν[υχίς] X 33
 παραγίγνεσθαι VIII A 11
 παρέχειν VIII A 4
 [παρ]θένος XI 47, XIV 21
 παροξύνειν XI 4
 παρορᾶν XII 54
 πᾶς I 2. 7. 9. 18, III 40, XII
 13. 17. 23. 53
 πάσχειν VIII A 3, XIV 24. 54
 πατήρ XIII 25, XIV 8
 παύειν XI 39
 πεδιάς XIV 2
 πεδίον XIII 49
 πειράζειν II 1. 17
 πειρᾶν XIV 5
 πέμμα III 30, XIII 39
 πενία I 10
 περιβάλλειν III 43
 περιπατεῖν VII 2
 περιτιθέσθαι III 47
 Πηγελοπῆ XIV 30. 48
 πηροῦν XIII 1
 πίνειν VI B 2. 51
 πλανᾶν XIV 54
 πλάσσειν XIV 24
 πλεονεξία II 26
 πλέονες XI 40
 πλημμέλεια XII 14
 πλήν XIV 6
 πληροῦν VII 3, XIV 13
 πλουτεῖν I 12
 πνεῦμα II 47, XI 31
 ποεῖν XI 32, XIII 33, XIV 54
 ποιήμα XIV 25
 ποιητής XIV 14
 ποῖος II 33
 πολεμεῖν III 4, VIII A 9,
 XII 1. 43
 πολεμιστηρία XI 9
 πόλεμος X 50, XII 15. 16

πόλις I 5, II 24, IV 49, XII 8
 πολίτης XII 15, XIV 10
 πολιτεύεσθαι XII 2
 πολύς V A 3, VI 47, VII 12.
 16, VIII B 5, XI 30
 πονήρευμα XIII 34
 πονηρεύεσθαι XII 11. 28
 πονηρία IX 38. XII 11
 πορεύεσθαι I 46
 πορφυροῦς V B 3
 ποταμός I 2. 18, III 49
 πότε II 28
 ποῦ I 50
 πράσσειν IX 10
 προᾶξις II 31
 [προ]αγω[γεύειν] X 22
 [πρό]βατα II 15
 προσέχειν I 13
 προσλαμβάνειν VII 5
 προσφέρειν III 26, VIII B 3
 προτίνειν XIII 13
 προτροπή XI 37
 πρόφασις II 27, XI 50. 51
 πτερόν XI 27
 πτωχός VII 13
 πῦρ III 52
 πωλεῖν III 41

P

ρεῖν VI B 6
 ρεῦμα XIV 4
 ῥίγος XIII 54
 [ῥ]ίπτειν VI 48, VIII B 15
 ῥύγχος XI 27

Σ

σάλπιγξ XI 3
 σάραξ I 20. 53
 σαντοῦ II 6. 12. 19. 29
 σήμερον II 25
 σήπειν I 22
 σίδηρος XI 5, XII 3
 σκέπη II 17, XIII 54
 σκορπίζειν VII 16
 σκνθροπάζειν X 14
 σός I 9
 σοφός I 8. 26, XIV 51
 [σπέν]δειν II 4
 στασιάζειν XIII 10
 στέγη I 17
 στρατιώτης II 27
 στρέφειν VI 50
 στρώμα I 18
 σύ I 1. 6. 45, II 27. 36
 Συβαρεῖται XV 36. 44
 συγγίγν[εσθαι] XIII 52
 συκοφαντεῖν XI 11
 σύμβολον XII 11. 25

συνάπτειν IX 11
 συνήθεια IV 24
 συν[τεχνιτεύειν] IX 13
 σφαγή XI 6, XV 45
 σφάττειν XIII 25
 σφάζειν II 25
 σώμα II 21, III 37, V B 7,
 VIII A 18
 σωφρονέστερος XIV 49

T

ταλαιπώρος XII 12
 [τα]ραχή III 3
 ταύρος XII 47
 τάφος I 41
 τάχος XI 28
 ταχύ XIV 40
 τεῖχος I 52, XII 10. 14
 τεκμήριον XII 26
 τέκνον VII 50, XIV 49
 [τ]έλος VII 8
 τέχνη VII 18
 τηλικούτος XII 53, XIII 7
 [τη]ρεῖν III 9
 τίκτειν I 27, III 45
 τιμωρεῖν XI 16
 τίς II 9. 10. 19, VII 2
 τις XIII 9. 11, XI 23
 τόπος II 51
 τοσοῦτος II 9
 τράπεζα VII 15
 τραυματίζεσθαι I 4
 τρέφειν III 45, VII 6

τροφός III 51
 τυγχάνειν IV 22
 τύπτειν VI 44

Y

ὕβριζεν XIV 32
 ὕβρις VII 4, VIII A 4
 ὕγιής VII 10
 ὕγρός XIII 50
 ὕδωρ I 6. 7. 20, XIV 2
 υἱός XIII 26
 ὄλη I 19, IV 52
 ὄμεις VII 7. 17. 18, X 50,
 XI 8. 38, XII 43
 ἵπποτος XIII 34
 ὑφαίνειν V B 4
 ὑφά[ν]της V A 4

Φ

φάλαγξ XI 12
 φαρμακεύειν XIII 26
 φάρμακον I 11
 φέρειν I 23, IV 17, XII 50
 φιλαργυρεῖν XIII 27
 φιλογύνης XIV 23
 φιλονικεῖν XIII 14
 φίλος I 14, III 5, IV 22. 48,
 VI 46, XIV 10, XV 2
 φοβεῖσθαι II 13, III 4
 φόβος II 38, III 2. 12. 30,
 V B 6

φρονέειν I 46, V B 6, VIII B 10
 φορταγωγεῖν XIII 44
 φρονεῖν VIII A 5
 φρόνησις VI 37. 40
 φυλακή XIII 56
 φυλάττειν XIII 13
 φύσις I 25, VI B 5, VII 6. 22
 XIV 7
 φωλεός XIII 47
 φωνή I 45

X

χαίρειν IV 38, IX 1
 χαρίζεσθαι VII 12
 χρεία IV 49
 χοῆμα XIII 38
 χρονίζειν III 50
 χ[ρόνος] IV 21
 χρυσίον III 41
 [χ]ρυσός I 43
 χωρεῖν VI 49
 χωρίον XIII 51

Ψ

ψῆφος XII 4
 ψυχή II 8. 9. 18, IV 42,
 XIII 6, XIV 56

Ω

[ὠδ]ίς III 44
 ὥστε IX 23
 ὠφελεῖν II 43, III 20